

Viure la pau

Sortosament la guerra ha acabat però aquest conflicte ha remogut les consciències i ha disparat un sentiment d'oposició al militarisme. Els joves s'enfronten a la mili adoptant moltes vegades postures alternatives. L'informe recull les possibilitats que hi ha avui per no fer-la.

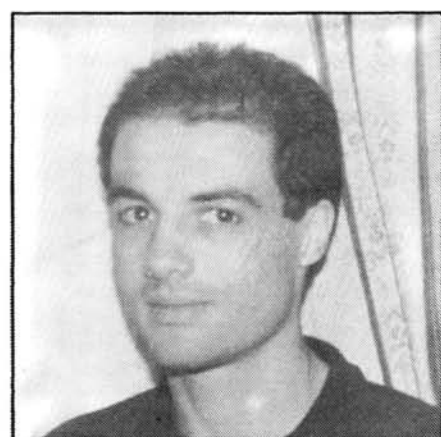
Setmana de Natura

Una nova edició de les activitats per familiaritzar els alumnes amb el seu entorn ha tengut lloc recentment. El reciclatge dels desperdicis i la vida al bosc han estat els temes centrals.

Francesc de B. Moll

La defunció de l'eminent filòleg Francesc de Borja Moll ha impactat la societat mallorquina. Ha estat una llarga i fecunda vida dedicada a la llengua i a la cultura catalanes.

Pere Obrador Espinosa

Acabats els estudis d'enginyeria de telecomunicacions, passa revista a la vida d'estudiant i al futur que s'obri després d'una carrera de les tengudes com a més prestigioses i difícils.

Acabada la guerra, cal guanyar la pau

Sortadament, no cal dir-ho, hem entrat en la pau. El conflicte armat ha deixat pas a la diplomàcia i s'ha inaugurat el que ja s'ha batiat com el combat de la pau, de tant difícil que es presenta administrar-la i trobar solucions que evitin la repetició de conflictes tan sagnants i desestabilitzadors.

No és nou que en situació de guerra es qüestionin les justificacions del militarisme. El que per ventura és nou és la possibilitat legal d'oposar-s'hi obertament, de mantenir actituds de rebuig a l'obligació de fer el servei militar. I aquesta actitud guanya, de cada dia, més adhesions. Basta observar les respostes que a la nostra enquesta donen els joves que tenen la mili pendent. La modèstia de la mostra no li lleva gens de valor: els joves nostres prefereixen altres camins i si no els prenen és perquè el cost a pagar, en un estat que considera com un dret i un deure la defensa d'Espanya, els sembla excessiu. I és important la veu dels joves, perquè ells són els primers implicats. La participació espanyola en la guerra del Golf, tot i ser des de segona fila, ha posat en evidència el risc per a qualsevol jove, més enllà de l'any perdut i desaprofitat: hi ha havia alguna cosa més a perdre que el temps dins els vaixells que anaren "en missió de pau" al Golf. Ja ho endevinen bé els qui estan en edat militar.

I hi ha alternatives, algunes emparades per

la llei i altres que la sobrepassen. La qüestió de l'oposició a la mili està tornant de cada cop més complexa i no és un tema que es pugui ventilar fàcilment. Per aquest motiu ha semblat convenient donar més cobertura a la taula rodona que organitzada pel Servei d'Assistència Social municipal ha permès que molts de joves artanencs puguin tenir coneixement de les possibilitats al seu abast per si opten per no fer el servei militar. **Bellpuig** no es pronuncia ni incita ningú a cap postura concreta. Pretén eixamplar l'horitzó de possibilitats i considera que qualsevol activitat que aportí més informació serà positiva. La joventut ha de saber què hi ha altres alternatives a la que durant tants d'anys ha estat obligatòria i inexcusable prestació. S'ha avançat l'edat militar i són molts els joves que consideren la mili un obstacle greu que els perjudica en la de cada dia més difícil situació en la vida. La llei, com ara, no té un menú massa assortit: o mili o prestació social substitutòria. Qui tria la darrera, ha d'aportar més temps. Les terceres vies (insumissió, deserció) suposen un risc més alt; però hi són i no són pocs els qui les adopten. D'alguna manera la llei s'haurà d'adaptar a les demandes socials que evolucionen constantment. Entretant això hi ha, i serà útil tenir-ne coneixement.

Ha mort d. Francesc de Borja Moll

Aquests dies la nostra comunitat s'ha vist afectada per la mort d'un dels més il·lustres fills seus: Francesc de Borja Moll. Un home que passa a passa ha dedicat la seva vida a defensar la cultura del nostre poble treballant la seva forma més important i fascinant: la llengua.

Des de les nostres pàgines volem expressar el nostre condol per la pèrdua d'aquest gran filòleg que mitjançant la seva obra ha contribuït a facilitar-nos a tots l'ús del català, i que acabà l'obra que començà Mn. A. M. Alcover, el **Diccionari Català-Valencià-Balear** i través de la resta de la seva obra que inclou les seves publicacions de gramàtica, les seves memòries, l'editorial etc, aportant-nos un model de viure intens i constant en la recerca en el món de la llengua.

Bellpuig sent com a pròpia la mort de don Francesc pel que significava d'amor i fidelitat a una llengua i a una cultura, de constància i de coratge, de rigor científic i capacitat de connectar amb tothom que el tractava. Respectem la seva figura i en prenem estímul per prosseguir la tasca comuna en defensa de la cultura catalana i de la llengua que l'expressa. La seva vida haurà estat germen fecund i mirall per a les generacions que el sobreviuen.

Presentam excuses

Per no haver complit el compromís de puntualitat en l'aparició d'aquest número. Imponderables impossibles de superar ens han fet retardar en una setmana la sortida d'aquesta edició: els que feim **Bellpuig** hi dedicam el temps que podem i és entre tots que feim el petit miracle de sortir. Per això una coincidència d'indisposicions i d'ocupacions augmentades i urgents es pot convertir en obstacle difícil de vèncer. Tot d'una que ha estat possible hem reprès el contacte i el ritme. Siguen tan amables d'acceptar les nostres excuses.

Revista quinzenal

Núm. 431, 9 març 1991

Redacció i Administració:

Rafel Blanes, 10. Artà.

Tel. 835033 (contestador automàtic)

Dipòsit legal: PM 57-1969.

Redacció:

J. Adrián, J. Amorós, A. Artigues, G. Bisquerra, S. Conesa, M. Dalmau, A. Esteva, J. Esteva, M. Gelabert, A. Genovard, P. Ginard, S. Ginard, B. Jaume, M. Mestre, J. Morey, F. Munar, A. Muñoz, C. Obrador, A. Picazo, J. Sureda, S. Tous, B. Tous, A. Tur A. Vives.

Administració:

G. Bisquerra, C. i C. Guerrero, Mª A. Sureda, M. Morey, Ll. Forteza, Ana. M^a. Moreno, F. Genovard.

Bellpuig no es responsabilitza del contingut dels articles que van firmats.

Imprimeix: Gràfiques Llevant. Ciutat, 55. Artà. tel. 83 66 04

Alternatives al militarisme

Si no vols fer la mili, objecta

La guerra del Golf Pèrsic ha tengut la virtut de situar en primer pla d'actualitat el debat sobre el servei militar i per extensió sobre el militarisme i els exèrcits. El moviment pacifista ha sortit al carrer, i les manifes-

tacions per la pau, els objectors de consciència, la insubmissió i la deserció han estat titulars dels diaris, la ràdio i la televisió. Ara que aquesta guerra és acabada convé mantenir aquest tema i treure'n qualche profit.

La majoria de la població ha considerat la mili fins fa poc temps com a un fet inqüestionable, un ritus de pas pel qual tots els joves de sexe masculí havien de complir abans de devenir adults. Tan sols calia sofrir-ho amb resignació o, en algun cas, entre els més joves i amb un nivell sociocultural més baix -voluntaris- aprofitar-ho com un possible instrument per millorar l'estatus social i personal.

Si aquesta situació general va canviant, en un poble petit com Artà és encara més difícil que arribin i s'obrin pas idees que posin en qüestió realitats tan sòlidament imposades. Aquest és l'objectiu d'aquest informe, fer saber a tots, i en particular als 35 joves que enguany han estat reclamats a fer la mili que aquesta, el militarisme i els seus valors i pràctiques poden ser rebutjades, i de fet ho són, per amples sectors de població

Com que hi ha diverses sensibilitats dins el moviment d'objecció i el pacifisme en general, hem considerat interessant fer un recull de les opinions de cinc persones d'altres tants grups que des d'òptiques diferents fan feina per la pau i contra el servei militar, per ordre alfabètic: **Associació d'Objectors de Consciència, Grup d'Acció per la Pau i el Desarmament, Grup Cristià de Drets Humans, Justícia i Pau, i Moviment d'Objecció de Consciència.**

El qüestionari que els hem presentat és el següent:

- 1.- Què pensau del Servei Militar (SM)?
- 2.- Prestació Civil Substitutòria (PSS) o insubmissió?
- 3.- Què pensau de l'objecció sobrevinguda, anomenada per altres deserció?
- 4.- Com creis que pot avançar la consciència pacifista?
- 5.- Què demanau i què oferiu als joves de cara al Servei Militar?

Xesc Riudavet, de l'Associació d'Objectors de Consciència. Objector de consciència que fa la PSS.

1.- El SM, basat en un sistema de defensa en el qual els estats mantenen poderosos exèrcits, que condicionen les relacions entre els pobles i serveixen els interessos econòmics, és una institució que la societat hauria de superar. La defensa s'hauria de civilitzar i construir-se damunt valors tals com la solidaritat, els drets humans, la unió entre els pobles, etc.

2.- Qualsevol forma d'oferir una alternativa de pau a l'exèrcit crec que és vàlida. Hem de respectar el nivell de compromís i la manera d'oposició a l'exèrcit de cada persona. La insubmissió és una manera vàlida però creim que no és l'única possible, i tampoc no s'ha de presentar de manera exclusiva. Pensam que podem realitzar un servei civil alternatiu a la mili, en favor de la pau i la societat, que qüestionari el servei militar i demostris a la gent que estem disposats a treballar per la pau.

3.- Encara que l'actual legislació limiti el dret d'objectar abans o després de la mili, creim que és legítim objectar en qualsevol moment, ja que l'objecció de consciència és un dret fonamental de la persona i no es pot restringir.

4.- El dinamisme dels objectors pot ésser una manera d'estimular el diàleg i la crítica del problema de la pau, però no és suficient. Cal el compromís polític de les persones a favor dels partits pacifistes; i la presa de postures compromeses per part de col·lectius, institucions i personalitats públiques.

A Mallorca la consciència pacifista és baixa, no hi ha organismes forts i els mateixos objectors són bastant passius. Si només tenim postures individuals, poc avançarem.

ASSOCIACIÓ D'OBJECTORS DE CONSCIÈNCIA: Local del GOB

C/ Verí, 1, 3er. 2^a. 07001-Ciutat Tel. 72 11 05 (divendres de 6 a 8h.) Xesc Riudavet, tel. 12 56 11

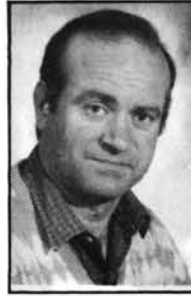
GRUP D'ACCIO PER LA PAU I EL DESARMAMENT: Casal d'Entitats ciutadanes, C/Montenegro, 8 Ciutat. Tel. 71 70 78. Domingo Morales, Tel. 24 92 85

GRUP CRISTIA DE DRETS HUMANS. C/ Joan Munar, 14 07004 - Ciutat. Tel. 75 37 84. Pep Noguera, tel. 75 24 15.

JUSTICIA I PAU, TEL. 72 49 47. Pep Suárez, tel. 23 30 67.

MOVIMENT D'OBJECTORS DE CONSCIÈNCIA (MOC): C/ Palau Reial, 9, 2^a 07080 - Ciutat. Reunions dimecres a les 20h. Tel. 72 64 61.

5.- Els objectius de la nostra associació són promoure l'objectió de consciència com alternativa de pau al servei militar; servir de nucli d'unió i informació entre els objectors i treballar per una millor condició de la situació de l'objectió de consciència.

Domingo Morales, del Grup d'Acció per la Pau i el Desarmament

1.- La mili és un segrest legal. Com es diu al llibret "Informe crítico sobre el servicio militar" de Juan Herrero, "el servei militar és realment un impost de sang, així és com el va batejar el general Prim. Suïcidis, homicidis i accidents es cobren la vida de cents de soldats espanyols cada any".

És una escola per subratllar els valors més retrògrads presents en la nostra societat: violència, masclisme.

Et separen del teu ambient, amics, treball i família per tenir-te a la seva mercè, és un malson. Estam per l'abolició del SM.

2.- Coincidim plenament amb el MOC quan diuen que la PSS és una forma de legitimar la mili. No és un servei a la societat, sinó un càstig per als que es volen enfrontar als militars, per això defensam la insubmissió.

La raó més clara per oposar-s'hi és que la PSS és un producte de la mili. Si no hi hagués mili no n'hi hauria PSS. Al marge d'això qualsevol servei social no voluntari ha de ser un fracàs si es fa forçat.

3.- Com diu l'escrit encapçalat pel filòsof J.L. Aranguren "Ens oposam frontalment i decidida a la guerra i a la barbàrie, i donam suport als desertors i als insubmisos, considerant que la seva actitud és un compromís exemplar amb la causa universal de la pau.

4.- Tots els moviments que promouen una societat més justa, solidària i igualitària, més sensibilitzada pel seu entorn, més equilibrada, més culta i menys malversadora de recursos creen les bases per la pau. Per a nosaltres la lluita per la pau i contra el militarisme no es pot deslligar de la lluita pel canvi social.

5.- Demanem als joves que s'informin abans de prendre decisions de les quals per ventura se'n penediran, que rebutgin la mili, facin protestes contra el SM i s'organitzin en grups d'objectors i pacifistes.

Nosaltres, encara que som un grup petit, ens oferim a donar-los la informació que ens demanin i tot el suport que

Pep Noguera, del Grup Cristià de Drets Humans.

1.- Una vegada que s'accepta la possibilitat absurda de la guerra, s'ha d'acceptar el servei militar com a mal menor, en una societat violenta que requereix un exèrcit per defensar-se de possibles atacs. Creim que hauria de ser lliure i professional. Tal com està muntat és una pèrdua de temps.

2.- La PSS és una conquesta de la societat, ja que reconeix el dret humà fonamental de respectar la consciència del qui no vol emprar les armes.

És injusta pel fet de ser més llarga que el servei militar, com si penalitzàs aquesta opció. Nosaltres l'acceptam perquè és la llei aprovada pel Parlament democràticament elegit pel poble sobirà. Si la llei no agrada, caldrà treballar per tal que els representants del poble vegin la necessitat de canviar-la.

3.- La decisió de no voler fer el servei militar es suposa que s'ha madurat i pres d'una manera responsable. No és un capell de posar i llevar. No obstant això creim que s'hauria de preveure legalment la possibilitat de canviar l'opció pel servei social una vegada que ja s'està fent el servei militar.

4.- La consciència pacifista ha d'avançar a través de l'educació per la pau i la solidaritat, ja que solament homes pacífics i solidaris faran un món en pau, seran pacificadors. Hem d'arribar a crear una consciència col·lectiva que rebutgi la guerra com a mitjà apte per resoldre els problemes internacionals. Mai no ho ha estat i mai no ho serà.

També hi ha d'haver una pressió social perquè els polítics no fomentin el militarisme i promoguin més la cultura i la col·laboració amb el tercer món.

E ALQUILER DE PELICULAS

ELECTRODOMESTICIOS

FAX 83 52 70
TEL. 83 61 80

TELYCO

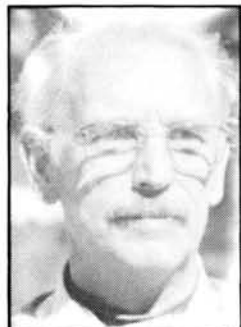
Telemática y Comunicación

GRUPO TELEFONICA

FAX
TELEFONOS

5.- Demanam als joves que són cridats a fer la mili que prenguin l'opció que creguin millor en consciència. Però tenint molt present que l'objecció al SM és un progrés humà molt important ja que denuncia la barbàrie de les guerres, la cursa d'armaments, les enormes despeses econòmiques per matar, quan fan falta els doblers per a altres necessitats ben urgents per poder viure.

Com a grup de drets humans els donam el nostre suport total, tant legal com humà, si ens ho demanen.

**JUSTÍCIA I PAU
MALLORCA**
Seminari, 4
Telèfon 72 49 47
07001 PALMA DE MALLORCA

Pep Suárez, de Justícia i Pau.

1.- Des de Justícia i Pau el criteri és que s'ha d'anar cap a una política de desarmament progressiu i una transformació de les forces armades i consegüentment del SM. Que tots els recursos que ara van destinats a armament es reconverteixen en ajuts de caire social i cultural dins el nostre entorn i de solidaritat internacional cap a solucionar els problemes de marginació i subdesenvolupament.

2.- La Llei d'Objecció de Consciència al SM i per tant la cobertura legal als joves que es neguen al servei d'armes, creim que és un pas prou important a una societat més civilitzada i una fita decisiva de consolidació del procés democràtic (l'objecció és impensable dins un règim dictatorial). Però el criteri de Justícia i Pau és també que la llei està feta amb mentalitat restrictiva, penalitza almanco amb el temps l'opció per la PSS.

3.- La PSS és una situació legalitzada i a la qual tothom hi té dret. L'objecció sobrevinguda és una situació alegal ja que no està contemplada per la llei. La insubmissió està fora de la llei i per tant penalitzada. Partint d'aquestes realitats creim que en el cas de l'objecció sobrevinguda és necessària una legalització que la admeti, i de manera urgent. La insubmissió creim que és una opció molt personal i per tant s'ha de fer la seva lectura des de la perspectiva de cada individu en concret.

4.- En paraules de Vicenç Fisas, amb el qual coincidim plenament, direm que algunes de les bases per fer possible una cultura de la pau són: la satisfacció de les necessitats humanes; l'educació pel canvi social; la desmilitarització del comportament polític; la desmitificació de les amenaces; la feminització de la cultura, l'aprenentatge de la desobediència; el respecte al valor intrínsec de totes les diverses identitats culturals i la vitalització del que és petit i proper.

5. Demanam als joves que siguin conscients i crítics en front d'una situació tan seriosa com és la prestació del servei militar. Des de la nostra posició d'entitat que treballa per la justícia i els drets humans, procuram donar-los tot el recolzament necessari, tant a nivell ideològic com pràctic.

Oscar Sánchez, del Moviment d'Objectors de Consciència, Objector insubmís.

1.- Els estaments militars en tot el món, constituïts en força legalment armada, viuen en estat de mobilització permanent, en raó del seu paper teòric: defensa de fronteres nacionals, garants de la supervivència de l'ordre social amenaçat,... El militarisme és conscient de la seva força i del poder que li confereixen els mitjans que estan a la seva disposició, lligats íntimament a interessos de potències financeres i/o polítiques; així es crea la interdependència que garanteix la supervivència de tot dos. En tot temps i lloc, el militar és el vigilant dels privilegis i el context socio-polític vigent. Denunciam tots els arguments que pretenen separar les idees de militarisme-guerra.

2.- La fi de la PSS és eminentment disuassòria. Qualsevol llei d'objecció es fonamenta en aquests dos punts:

a) Restricció del dret a l'objecció de consciència.

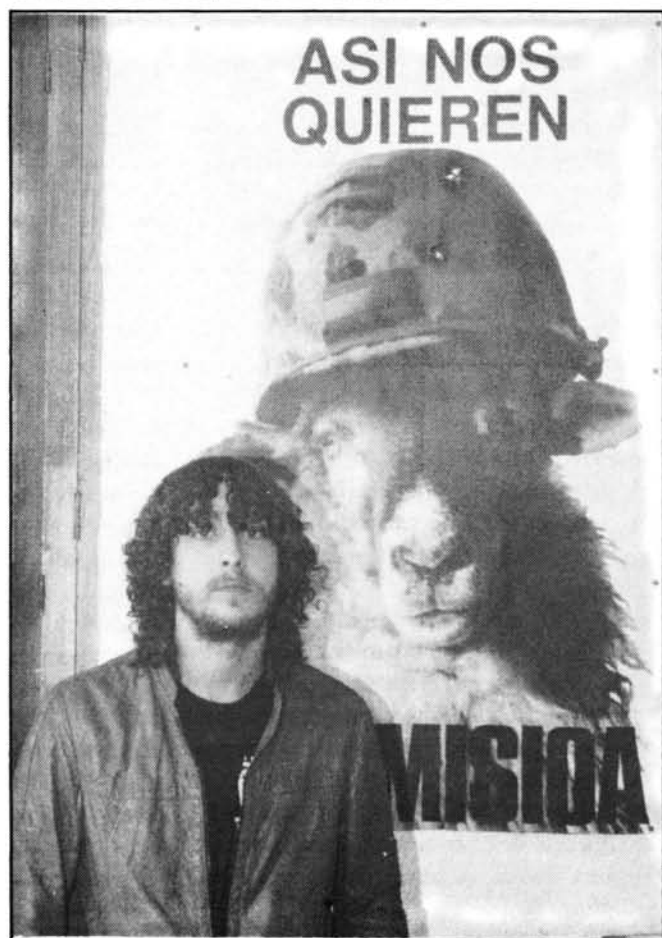
b) Pitjors condicions per la PSS que per al SM.

Qui accepta la PSS no qüestiona el SM ni el militarisme. Nosaltres no volem col.laborar, defensam la **insubmissió**.

3.- El MOC sempre ha lluitat pel reconeixement de l'Objecció sobrevinguda hi ha duit a terme campanyes per companys empresonats per aquest motiu. Nosaltres donam suport a la deserció. Es més, la deserció massiva és el fi més feliç que podríem somiar per al SM a Espanya.

4.- Jo no parlaria solament d'extendre la consciència antimilitarista, sinó de estendre-la a molts altres camps: el treball, l'escola, el masclisme... Una societat jerarquizada és bàsicament una societat militaritzada.

5.- L'únic que demanem als joves és que s'informin bé abans de prendre una decisió, de fer malbé un any de la seva vida per no contemplar altres alternatives.

Un objector de consciència al GOB-ARTA.

Tomeu Prats, gabellí de 21 anys, és el primer objector de consciència que farà la Prestació Civil Substitutòria (PSS) a Artà, segons les nostres dades. En aquest temps, quan els vents de guerra al Golf Pèrsic han mostrat l'horror que poden generar, és una petita esperança saber que la contestació i el rebuig al servei militar i per extensió al militarisme arribin també al nostre poble, l'ocasió bé mereix una entrevista.

Bellpuig.- Quina serà la teva feina al PSS?

Bartomeu Prats.- A partir del dia 21 de Gener començaré a fer feina a la delegació local d'Artà del GOB, en els locals que l'Ajuntament ha cedit, una habitació en el club Llevant. M'encarregaré de l'arxiu, la correspondència, i en general ajudaré en el que pugui en totes les activitats del grup.

B.- Quan et vares decidir a declarar-te objector de Consciència?

BP.- Sobre l'any 86 més o manco ja ho tenia al cap, no va esser producte d'una impressió o un fet concret, fou una decissió que vaig anar madurant durant els anys 86 i 87, fins que al 88 em vaig decidir i em vaig declarar objector quan vaig rebre l'ordre d'incorporació en el tercer reemplaç, el de juliol.

B.- Quines varen ser les raons que en el teu cas varen tenir més pes en la teva decisió?

BP.- Estic en contra de la disciplina i la jerarquia militars, de la seva imatge i que m'obliguin a vestir un uniforme militar, de ser l'esclau de les seves ordres durant un any i pico, tampoc no m'agraden les armes ni aprendre a matar. T'obliguen a deixar el lloc de feina que tens, els estudis, et separen del teu ambient, de les teves amistats... i podria seguir-ne donant un caramull més.

B.- Com et vares assabentar d'allò que havies de fer per declarar-te objector?

BP.- Informació n'hi ha poca, jo anava veient coses a diaris i revistes, i també vaig conèixer un altre jove que era objector d'abans, era del Moviment d'Objecció de Consciència (MOC), dels primers que hi va haver per motius no religiosos, com els testimonis de Jehovà.

Llavors no hi havia cap instància oficial per declarar-se objector. Em va dir quin paperum havia d'omplir, quina instància havia d'entregar a Delegació de Govern: el meu nom i dades, la declaració com objector i els meus motius. Així ho vaig fer.

B.- No tots els objectors estan d'acord en exposar els motius de la seva objecció.

BP.- Sí, és cert, els insubmisos, que també n'hi ha molts, rebutgen donar aquestes explicacions.

B.- Tu vas presentar la teva declaració l'abril del 88. Què ha passat en aquests quasi 3 anys?

BP.- Em reconegueren com objector el Juliol del 88, passaren 2 anys de silenci fins que al Gener del 90 vaig rebre una llista de llocs que podia elegir per a fer la PSS. La llista era una

relació de llocs de feina repartits per tot l'estat espanyol. Hi havia feines relacionades amb la tercera edat, sanitat, naturalesa i medi ambient, protecció civil...

B.- Tu abans de rebre aquesta oferta ja havies optat per acceptar la PSS?

BP.- No, encara no, tan sols m'havia declarat objector. Quan vaig rebre l'oferta no vaig triar esperant a veure què passaria, no vaig donar cap pas també pensant que no sortiria de les Balears.

B.- La LLei d'Objecció de Consciència estableix una durada de 18 mesos de prestació mentre que la mili sols en té 12.

BP.- Sí, 18 mesos de 30 hores setmanals, és un càstig contra els objectors, ens discrimina. A més nosaltres no tenim permisos, no és raonable, és una

forma més de desanimar els joves perquè no facin el servei civil.

B.- Hi ha gent que rebutja el servei civil substitutori.

BP.- Sí, ja he dit abans que també hi ha insubmisos. Jo vaig acceptar per l'amenaça dels dos anys de presó que contempla la llei. No crec que pugin fer-ho amb tots els insubmisos perquè cada vegada n'hi ha més, i amb això del Golf Pèrsic n'hi haurà més, però ...

B.- Una altra crítica que es fa a la PSS és que omple llocs de feina en serveis públics, que haurien de ser coberts per treballadors normals i corrents, que cobrassin un salari.

BP.- Sí, lleva llocs de feina, en lloc de contractar treballadors

i pagar-los un salari, ens agafen a nosaltres i ens donen 900 pessetes al mes. Així com la mili et pren el teu temps, la PSS també. És gairebé impossible poder seguir uns estudis o mantenir la teva feina, a més que en la majoria dels casos ocupes un lloc de feina.

B.- I el temps que has esperat perquè et diguin on has de fer la PSS?

BP.- Jo he hagut d'esperar quasi 3 anys i no hi ha dret que et tinguin tot aquest temps penjat de les seves decisions, sense saber què hauràs de fer. L'Associació d'Objectors de Consciència ha interposat accions legals en contra d'aquesta injustícia.

B.- Bé, després de tot això has triat treballar en el GOB, a la delegació d'Artà. Per què?

BP.- És l'activitat que està més en relació amb mi, amb la que tenc més experiència perquè ja hi havia fet feina anteriorment, i la que més m'agrada.

B.- Després de criticar la llei d'objecció de consciència a què t'has acollit, què recomanaries als joves que enguany també es troben amb el

problema de la mili?

BP.- Que no la facin, que facin com jo la PSS, o que es facin insubmisos. No es veuran fermats a la jerarquia militar, no hauran de separar-se del seu ambient i això sense parlar dels nombrosos accidents i suïcidis que es produeixen durant la mili. Tendran molta més llibertat, i si la majoria dels joves rebutja la mili també serà més fàcil que desaparègui o almanco millori la PSS. Mentre més siguem més força tindrem.

B.- Enguany 35 joves artanencs han estat cridats a files, 3 d'ells a marina.

BP.- Amb la situació de guerra que del Golf, hi ha hagut un fort increment del nombre d'objectors. És el millor moment per objectar perquè la majoria de la gent ho entén beníssim.

B.- Els que volen objectar, a on es poden dirigir? Com estau organitzats els objectors a Mallorca?

BP.- En el Consell de la Joventut, que és al carrer Palau Reial, 3, hi ha un objector que fa feina assessorant a qui demana informació. Hi és els capvespres, de 5 a 8. Allà et pots informar de quin és el procediment per declarar-te i tot això del paperum i també connectar amb els grups d'objectors:

La AOC que ja he esmentat abans i que d'entrada accepta la PSS, encara que el crítica en les seves condicions actuals. Es un grup més pròxim a postures oficials.

El MOC defensa la insubmissió, és a dir, rebutja la mili i també la PSS, és un grup més radical.

Aquestes són les organitzacions que fan campanyes contra la mili, però quasi sempre concentren totes les seves activitats a Palma. És per això que als pobles hi ha poca informació.

El casset es tanca i quan ens acomiadam l'amiga que acompanya en

Tomeu, i que fins ara ha callat, protesta indignada per la llarga estona que els objectors han d'esperar per a saber on han de fer la PSS i que els impossibilita fer qualsevol pla en la seva vida particular.

El GOB i l'objecció de consciència.

També hem demanat a Toni Muñoz, membre de la Junta directiva del GOB, quina és la postura del seu grup respecte a la mili. Aquesta és la seva resposta:

"Nosaltres som un grup ecologista i, per tant, també pacifista, per això donam tot el nostre suport als objectors de consciència, però

no entrem en la discussió que hi ha entre les distintes estratègies contra el servei militar. Pensam que això és cosa del propi moviment d'objectors.

"Feim costat tant als insubmisos com als que accepten fer la PSS. No ens posicionam sobre la PSS encara que si un objector la vol fer col·laborant amb el nostre grup l'acceptam com qualsevol col·laboració o ajuda. De totes maneres s'ha de subratllar que nosaltres no som una organització governamental, i que qui fa feina amb nosaltres no ocupa un lloc de feina que podria ser cobert per un assalariat, perquè la major part del treball del nostre grup és realitzat pels nostres socis en les seves hores lliures, és treball voluntari".

Per a més informació sobre els tràmits a seguir per declarar-se objector, podeu dirigir-vos al Consell de la Joventut, al carrer Palau Reial, 3 de Ciutat; al Servei Municipal d'Assistència Social, a Na Batlessa; o a les seus dels distints moviments que han respost el qüestionari que presentam a la secció Informe.

Joyeria VIKY

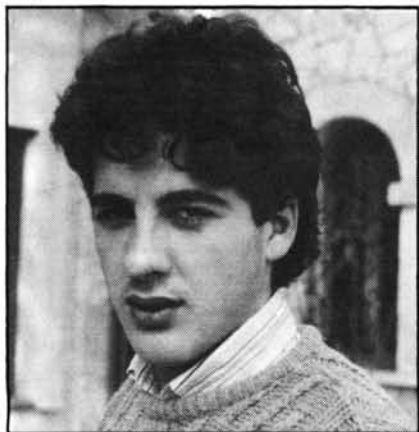
RELOJERIA ★ PLATERIA

Carrer de Ciutat, 16

Tel. 83 62 63

ARTA - (Mallorca)

Tu, que seràs cridat a la mili...

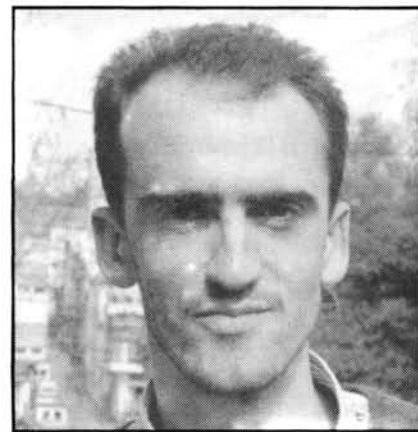
Jaume Forteza Negre

He presentat la sol·licitud de pròrroga per estudis, però no em quedarà altre remei que fer-la. Havia pensat d'al·legar objecció però tampoc no n'estic massa informat i no sé si és molt convenient perquè això de fer gairebé dos anys de prestació... la veritat és que no fa pla. La defensa?... i així com fan la guerra no s'han de mester tants d'homes. Valdria molt més que hi hagués un exèrcit professional, format de voluntaris, que no obligar els joves.

Joan Lluís Serra Gelabert

He demanat la pròrroga per acabar els estudis i crec que la mili és una pèrdua total de temps. A mi la defensa de la pàtria no em mou gens ni mica, ni em justifica la mili. Si hi ha d'haver exèrcit crec que hauria de ser professional, amb un sou i voluntària. Sé que hi ha possibilitats de no fer la mili, però no m'hi he interessat gaire per al mes cas personal. La Prestació Social Substitutòria tan llarga em sembla un abús.

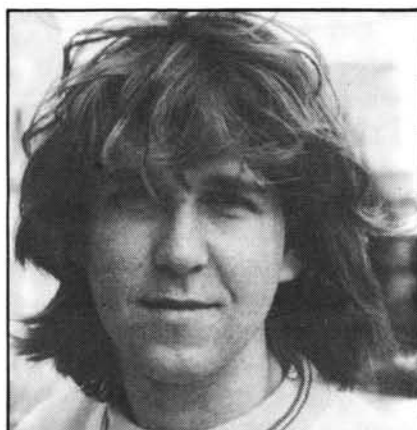
Mateu Sancho Orell

No em cridaran perquè som objector de consciència reconegut. En tot cas, em cridaran per fer la PSS, que dura 18 mesos, gairebé el doble que la mili. Vaig triar fer feina a l'àmbit de la natura i ecologia i estic pendent d'això. No sé quan em cridaran... estic en contra de la mili: trob inacceptable haver de regalar un any de la teva vida per servir un militarisme absurd, inútil i contra natura. La PSS és el mal menor perquè la postura coherent és la insubmissió.

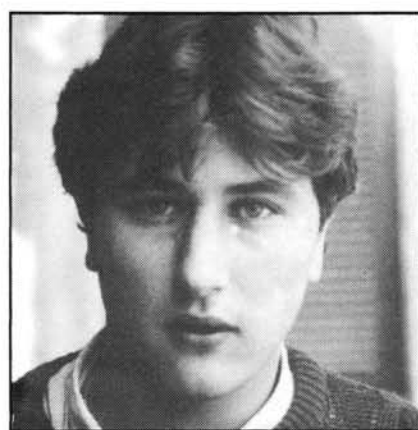
Francesc Monroig Gili

A mi ja m'han sortejat i m'ha tocat anar a Marina, en el mes de juliol o agost. La guerra?...i no, no m'ha preocupat massa, ni m'espantava, maldament vegés que m'hagués pogut tocar d'anar-hi. A ca meva ja no ho tenien tan clar. Ja sé que hi ha alternatives a la mili però preferesc fer-la perquè és més curta i perquè no em sent identificat amb l'objecció. A mi fer la mili no em preocupa, la tenc assumida i ben tranquil.

Joan Escanellas Massanet

Jo vaig al·legar problemes de vista, vaig passar les revisions i ja tenc la comunicació que no n'he de fer, per tant, no em cridaran. Les alternatives que hi ha a la mili encara és afegir problemes perquè els militars no ho acaben d'acceptar. La mili no es justifica de cap manera: pèrdua de temps, cost econòmic per part de la família... S'hauria de tenir un exèrcit ben preparat i deixar anar de coverbos amb la mili obligatòria...

Tomeu Cursach Salas

Jo tenc pròrroga demanada per motius d'estudis i no estic gens d'acord amb la mili perquè et fa tudar un any. Sé que hi ha alternatives, i està bé, i m'agradaria al·legar objecció de consciència, però em sembla més còmode seguir les regles i fer la mili, tot i que no hi vegi res de positiu, res de res. Tampoc no descarto del tot acollir-me a l'objecció perquè la mili no m'agrada gens. El que no m'agrada és que els objectors hagin de fer una PSS que dura més.

Objecció de Consciència: taula rodona

Dijous dia 28 de febrer, a Na Batlessa, va tenir lloc una taula rodona sobre l'objecció de consciència amb l'assistència de portaveus dels diferents grups pacifistes i d'objectors que hi ha a Mallorca. Entre el públic assistent es trobaven una dotzena de "quintos" als quals anava fonamentalment dirigida la informació sobre la situació actual del servei militar i les seves alternatives. L'acte estava organitzat pel Servei d'Assistència Social municipal i obeïa a diverses peticions que en aquest sentit se li havien formulat. El SAS té com objectiu per enguany continuar les sessions informatives i facilitar que els joves artanencs que no vulguin fer la mili puguin optar conscientment per alguna de les alternatives existents, amb la garantia de tenir el suport i assessorament legal adient.

Visita del President Cañellas

Dilluns dia 18 de febrer el president del govern balear Molt Honorable Senyor Gabriel Cañellas va visitar les obres en marxa de la comarca de llevant, entre les quals la depuradora d'Artà i les obres de la carretera d'Alcúdia. Anava acompanyat pel conseller d'ordenació del territori, Jeroni Sáiz, pel director general, Gabriel Le Senne, pel cap del Servei Hidràulic J. A. Fayas i pel gerent d'Ibasan, Gabriel de Juan. Varen ser rebuts pel batle Miquel Pastor i el regidor Joan Sureda. A la depuradora volien comprovar els resultats després de cinc mesos de funcionament i que segons les anàlisis fetes són plenament satisfactoris ja que s'acompleix el grau previst de depuració que es xifrava en el 95%.

Programa de TVE-Balears

Dimarts dia 26 de febrer el circuit balear de TVE va emetre un programa de mitja hora gravat els dies 12 i 13 a Artà. Hi intervengueren diverses persones del poble: Antoni Ginard Butler, Miquel Mestre Genovard, Pere Ginard Ferrer i l'orquestra Oasis que actuava dins El Dorado. Les entrevistes amb els tres personatges van ser dins la Posada dels Oloros a causa de les inclemències del temps que no va permetre gravar-ho pels carrers de la vila, tal com estava previst. El guió presentava un viatge d'un industrial gironí nomenat Jordi Santceloni, interpretat per Raphel Pherer, que venia a Artà a cercar un lloc per construir-hi una fàbrica de fuet. Aquesta era l'excusa per parlar d'Artà, la seva gent i les seves coses.

Volem remarcar, amb honors d'amistat incorruptible, les dues ventolines de moral que en Miquel Tous (escabellador de testes amb tiores d'èter sublimar) i el dissenyador de la paraula (a mig camí del fetus matern i el Camp Viciós) Joan Mesquida, adreçaren a l'inexpert bruixot de bruixes existents, amb motiu de l'eixida ufològica publicada al "Diario de Mallorca" el dia 17 de febrer. Que els fets de la il·lusió els paguin la deferència. I que perdonin el simulacre televisiu amb don Jordi Santceloni, el sobrassader milionari de la TVE Balear. Allò va ésser un gaudeamus de costelles de llivanya amarat amb vi d'estopa.

P.G.F.

Crònica negra

José Fernández Ferrer, conegut per "Colorado", jugador del C. D. Artà, es troba detingut a la presó de Palma acusat d'agressió amb arma blanca. Sembla que, dies enrera, havia agredit una parella que passejava pel carrer d'es Figueral. Als pocs dies va increpar un germà de l'agredit i l'amenaçà, i més tard va agredir els germans amb una arma blanca i un coll de botella romput. Presentada la denúncia corresponent i a causa d'antecedents anteriors, va ser ingressat a la presó.

Nova gestoria

Amb el nom de ESPASE, S. L. s'ha inaugurat a principis de març una nova gestoria ubicada al carrer de Santa Margalida número 70 i que es dedicarà

- * ANGLÉS
- * ALEMANY
- * FRANCES
- * ESPANYOL
(per a estrangers)
- * CATALA
(per a estrangers)
- * ANGLÉS A
ANGLATERRA
(nins i adults)

Classes individuals i en grups reduïts
GERALD VINCENT
ESCOLA
D'IDIOMES

Plaça Conqueridor, 11 - ARTÀ
 Telèfon: 83.50.14

- * EGB, BUP, COU
- * CURSOS
PER A EMPRESES
(bancs, hotels, etc.)
- * Preparació exàmens
(F.C., E.O.I., Turismes, etc.)
- * Traduccions.

als assumptes fiscals, comptables i laborals. El titular de l'establiment és Bartomeu Esteve Tous, artanenc que s'estableix a la vila. Els escrivans són Jeroni Serra Torres i Antoni Serra Payeras, experimentats en aquesta classe de treballs. Els desitjam èxit i encert.

Exposicions

L'artista artanenc Sebastià Massanet va exposar en les setmanes passades a Felanitx, concretament entre el 16 i el 24 de febrer, a la galeria de Sa Nostra. L'exposició tenia per títol **Els arbres sempre caminen** i ofería una sèrie d'olis en la tècnica habitual d'en Sebastià. Una de les peces estava inspirada en la guerra del Golf.

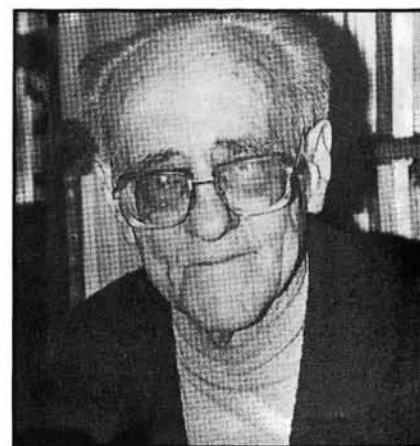
L'alciudenc arrelat a Artà Bartomeu Ventayol Cifre, catedràtic de dibuix a l'institut, exposa actualment una sèrie d'obres seves a la galeria Altair de Palma, al carrer de Sant Jaume. La mostra restarà oberta tot el mes de març.

Màquina de neteja de voreres

Des de dia 4 de març la màquina que el Consell Insular ha cedit als ajuntaments del llevant per a la neteja de voreres de camins, treballa a Artà en un torn que durarà dues setmanes. El primer camí tractat ha estat el de Son Puça i seguiran el de S'Hort de Carrossa i el de Son Ullastre, que no havien estat inclosos en campanyes anteriors.

Francesc de Borja Moll, D.E.P.

El dia 18 de febrer i a l'edat de 87 anys va morir don Francesc de Borja Moll Casanovas, lingüista eminent i editor incansable. El senyor Moll, ciutadellenc desplaçat a Palma en la seva joventut, va ser el deixeble de Mossèn Alcover. Quan aquest morí va carregar sobre les seves espatlles la problemàtica tasca d'acabar d'editar el gegantí diccionari Català-Valencià-Balear, enfrontat a un gran nombre de dificultats que ell amb la constància i el rigor que sempre l'han caracteritzat, sapigué dur a bon port. La seva feina al front de l'Editorial Moll i de les iniciatives en defensa de la llengua, com per exemple la fundació de l'Obra Cultural Balear, han contribuït a fer d'ell un símbol permanent de l'amor a la terra i a la pròpia cultura. La seva desaparició física, esperada a causa de la precarietat de la seva salut, ens ha de moure a seguir el seu exemple de fidelitat indestructible i de voluntat constant de redreçar la llengua, signe d'identitat específic del nostre poble.

Per casualitat teníem una entrevista concertada amb la seva filla Aina per parlar de la Campanya de Normalització Lingüística quan es va produir el que seria agreujament definitiu. En el proper número parlarem d'aquesta campanya i inclourem un text del senyor Moll en homenatge a la seva figura repectada fins i tot pels qui l'havien combatut. Descansi en pau, l'home de les paraules.

Cursos per a petits empresaris

Dins del programa local d'Educació d'Adults s'organitzà un curs sobre **Obligacions tributàries dels petits empresaris i comunitats de béns** que es va desenvolupar entre el 21 i el 28 de febrer al col·legi públic Na Caragol, amb una durada total de 12 hores. El

professor d'economia social Guillem Riutort Gayà tracta les qüestions de la gestió de l'IVA i de l'impost sobre la renda de les persones físiques.

A causa de la bona acollida els mateixos alumnes sol·licitaren la participació d'un nou curs centrat en el tema **El nou Pla Comptable** que s'haurà impartit entre els dies 1 i 7 de març pel mateix professor i al mateix centre.

Telex 69565 VGOR E

G.A.T. 820

C/ Binicanella, 12 Tel. 58 5515/52 CALA MILLOR
Ctra. Cala Agulla, 19 Tel. 56 40 17 CALA RATJADA

VENECIA.

- * Puente de S. José del 15 al 19 de marzo ...58.900 pts.
- * Semana Santa del 28 de marzo al 1 de abril .64.900 pts.

SALAMANCA-NORTE DE PORTUGAL Y GALICIA:

Del 24 al 31 de marzo 61.800 pts.

ASTURIAS-CANTABRIA-PICOS DE EUROPA:

Del 28 de marzo al 1 de abril 47.900 pts.

EXTREMADURA Y PORTUGAL.

Del 27 de marzo al 1 de abril 57.000 pts.

ANDALUCIA: Granada, Córdoba, Sevilla y Ceuta:

Del 27 al 31 de marzo 47.800 pts.

COSTA AZUL: Niza, Mónaco y San Remo:

Del 28 de marzo al 1 de abril 42.000 pts.

COPENHAGUE.

Del 27 de marzo al 1 de abril 65.500 pts.

SUIZA PANORAMICA.

Del 28 de marzo al 1 de abril 49.500 pts.

MADRID Y ALREDEDORES.

Del 28 al 31 de marzo 48.500 pts.

VALLE DE ARAN Y LOURDES.

Del 28 de marzo al 1 de abril 36.500 pts.

CANTABRIA-COVADONGA Y PICOS DE EUROPA:

Del 28 de marzo al 1 de abril 46.500 pts.

GALICIA AL COMPLETO.

Del 27 al 31 de marzo 46.600 pts.

VUELOS CHARTER

VALENCIA 5.500 pts.

OVIEDO 14.500 pts.

BILBAO 8.000 pts.

VIGO 14.500 pts.

ZARAGOZA 6.000 pts.

VIATGI MILLOR AMB VIATGES MILLOR!!

Pere Obrador: un fill del futur.

La dècada dels vuitanta se'ns ha venut com la del futur en el present. Ha estat la dècada en què més profusió ha tengut el món de l'alta tecnologia en el món quotidià: la dècada del vídeo domèstic; dels ordinadors i la informàtica; de les antenes parabòliques; del fax... i tot ens ho han venut amb el mateix slògan: "El futur, ara".

A mitjan segle XIX el telègraf era ja una realitat. En poc més d'un segle el món de la tecnologia aplicat a les comunicacions ha evolucionat a una velocitat vertiginosa. Una mostra dels nivells a què ha arribat l'home en aquest camp l'hem poguda comprovar, desgraciadament, amb la

Guerra del Golf. Una guerra que serà recordada com la guerra de la tecnologia. No només pels dispositius que es fan servir en el camp de batalla, sinó també pel desplegament tècnic audio-visual que permet de seguir la guerra pràcticament en directe.

La carrera on conflueixen tots els avanços que s'han donat en el món de la tecnologia aplicada a la comunicació és Enginyeria de Telecomunicacions (els telecos, com se'ls anomena). Una carrera on s'estudia el passat i el present de la tecnologia per tal de poder crear futur: el futur en el present. Si aquesta carrera és una de les mares del futur, en Pere Obrador és un dels seus fills.

Bellpuig.- Com definiries la carrera de telecomunicacions?

Pere Obrador Espinosa.- És un compendi de moltes matèries. Fent un escombrat ràpid et podria dir que tot el que és electrònica, microelectrònica, comunicacions -però sempre xerrant de comunicacions a través de fil, a través d'un canal (fil, fibra òptica, satèl·lits, infrarojos, micro-ones)- informàtica i ordinadors.

B.- Com et vas assabentar de l'existència d'aquests estudis?

POE.- Quan acabava COU a l'Institut d'Artà tenia molt clar que volia fer informàtica, però vaig xerrar amb un company de Son Servera que tenia un cosí que feia aquesta carrera i em va informar una mica del que es feia. Després em vaig informar a través de les poques facilitats que ens donaven a l'Institut d'Artà per tal d'orientar-nos professionalment.

B.- Creus que hi ha una manca d'informació?

POE.- Bé, ara no sé com estarà, però fa sis anys la informació existent era bona únicament en l'àmbit dels estudis que es podien realitzar a Palma. Tu els demanaves què era Telecomunicacions i ho sabien tant com tu. La situació era la mateixa amb moltes carreres que

només es poden estudiar a fora.

B.- Diuen que aquesta és una carrera molt sacrificada; d'aquelles que només un màrtir de l'estudi agafaria; que vius per la carrera durant cinc anys, si tens sort, i si no, durant més. Què en penses d'això?

POE.- Jo puc xerrar del meu cas i dels casos que jo conec. En el meu cas i els meus amics, els pocs que hem acabat en cinc anys, diria que sí, que hem hagut de fer bastant de feina, però crec que hi ha

carreres més dures... enginyeria de camins, per exemple.

B.- Quina és la mitjana de temps en què un estudiant sol acabar aquesta carrera?

POE.- Deu estar cap als set o vuit anys, sense comptar el projecte de fi de carrera.

B.- En acabar els cinc anys surts preparat per a...

POE.- ...per a res en concret. Pensa que en un segle el desenvolupament de

VIDRIO ALUMINIO SANEAMIENTO
VIALSA

Carretera Santa Margarita, 57

Tel. 83 66 35

ARTA - (Mallorca)

la tecnologia ha estat molt gran i ho has de compendiar tot en cinc anys; per això quan sortim d'aquí sabem bastant de tot però no sabem molt de res. Posteriorment, com ja t'he dit, fas el projecte i et comences a especialitzar en una branca en concret.

B.- Quines sortides de feina hi pot haver?

POE.- De moment del que hi ha més feina és de venedor.

B.- Venedor?

POE.- Bé, enginyer de vendes. Hi ha cases comercials dedicades a la informàtica i a les telecomunicacions que venen productes d'alta tecnologia i necessiten de l'assessorament d'un enginyer titulat superior que conegui bé el producte. Llavors hi ha tota la gent que es dedica a la feina més tècnica, que és la que m'interessa a mi.

B.- L'altre dia vaig llegir un article que deia que un llicenciat en telecos cobra més de tres milions a l'any quan comença a fer feina. És vera això?

POE.- Pot arribar a cobrar més de tres milions a l'any si acaba dels bons de la promoció i comença d'enginyer d'una empresa molt important. Sempre xerrant de doblers bruts. Però no tothom els cobra.

B.- Em pots explicar què fas ara?

POE.- Un projecte, necessari per esser enginyer, a les ordres del departament de processament de senyal de la facultat que està contractada per l'ENHER. Es tracta d'un projecte sobre telefonia digital que té com a objectiu el millor aprofitament d'unes línies telefòniques ja existents, a través d'uns codificadors i descodificadors de veu que treballen amb molt poques unitats d'informació.

B.- I després del projecte, què tens projectat?

POE.- Tenc mirats un parell de llocs. Un d'ells és l'ESSA (Agència Europea de l'Espai), m'agradaria anar a Holanda on hi tenen el centre d'investigació i desenvolupament...

B.- Això no deu voler dir que et vols fer astronauta?

POE.- No exactament.

B.- Però n'hi ha que s'hi fiquen d'aquesta manera, no?

POE.- Home pensa que per esser astronauta has de saber una mica de tot. Una manera interessant i intel·ligent per ficar-t'hi és, per exemple, tenir la carrera de Telecomos.

B.- Mallorca no entra dins de les possibilitats que observes en aquests moments?

POE.- Mallorca, a la llarga. Si a Barcelona quasi no hi ha feina, imagina a Mallorca. En tot cas si a Mallorca s'hi arriba a fer el parc tecnològic (centre d'investigació) no em desagradaria la idea de venir-hi a fer feina.

B.- Què és el que més et va impressionar del canvi que suposa venir a viure a una ciutat com Barcelona?

POE.- El primer any és molt fort. Passes de viure entre sis mil persones a viure entre tres milions. Hi ha tres zeros de diferència. El primer any coneixes gent, però les relacions socials no comencen a rodar fins més endavant. Vaig tenir la sort que l'any que vaig començar van venir un parell dels companys que estudiaven amb mi a l'Institut.

B.- Què feies a més d'estudiar?

POE.- Intentar sortir el màxim possible. Anar de gresca amb els amics i, quan tenia una mica més de temps, fer alguna excursió per Catalunya.

B.- Hobbies?

POE.- Tenir algú amb qui xerrar. La

lectura, en temps de vacances, la fotografia...

B.- ... i la música?

POE.- No se li pot dir hobby, per a mi és una mania. De petit ja em vaig acostumar a estudiar amb música i encara ho segueix fent. Sense música no hi ha manera de concentrar-me. Per a mi és un fil conductor que fa que en els moments en què et distreus et torni a dur cap al que estaves fent.

B.- Hi ha algun tipus de música especial per estudiar cada matèria?

POE.- Per a mi, sí.

B.- Per exemple, matemàtiques. (Tots dos esclatam a riure.)

POE.- No ha d'esser de discoteca, evidentment. Ha de ser tranquil·la però amb un cert dinamisme. El rock simfònic és ideal.

B.- Per acabar, una pregunta original: Quines tres coses te'n duries a una illa deserta?

POE.- Música... deserta, completament deserta? No hi ha possibilitat de trobar una tribu d'amazones ni res?

B.- No.

POE.- Música, una al·lota i... paper i boli.

Miquel Piris.

MEDICA ARTA

Avgda. Costa i Llobera, 3 (al costat d'Optica Artà)

CENTRE DE RECONeixEMENT PER A CARNETS DE CONDUIR I PERMIS D'ARMES

Horari: Dimarts i Dijous, de 17 a 20 hrs. Dissabtes, de 10 a 13 hrs.

Dr. BARTOMEU BARCELO. Medicina General

(ASISA, IMECO, SANITAS,...)

Horari: Cada dia, llevat de dissabtes i festius, de 18 a 20 hrs.

Comissió informàtica

Els ajuntaments d'Artà, Alcúdia i Sant Llorenç, la empresa Silme de Menorca i la Universitat de les Illes Balears han format una comissió per elaborar una programació informàtica adequada als ajuntaments. D'aquesta manera s'espera reduir costos, augmentar l'eficàcia i aprofundir el grau d'aplicació informàtica. Aquesta comissió podrà ser ampliada a més ajuntaments.

Afectats per les pluges

S'ha tornat obrir un plaç perquè els afectats per les pluges torrencials del mes de gener d'enguany puguin acollir-se a les ajudes. Aquest plaç s'acabarà dia 27 de març. A la recepció de La Sala es facilitaran els impressos i la informació necessària per complimentar-los degudament.

Cruyff

Els barcelonistes han viscut amb l'ai al cor en motiu de la intervenció quirúrgica del seu entrenador Johan Cruyff. Però qui la va viure de ben a prop va ser Margalida Tous Sansó, artanenca ingressada a la mateixa clínica, i que va ser veïnada de l'it de l'estrella holandesa dins l'UVI de Sant Jordi, una de les més prestigioses de les especialitzades en cardiologia. Des d'Artà, on ja ha tornat molt millorada, ha recordat el tràfec d'aquells dies, amb la clínica assetjada de periodistes i els corredors farcits de flors enviades a l'entrenador del Barça que, com ella, no estava per coverbos dins la sala de màxima atenció.

Setmana de la Natura

A les escoles del nostre poble s'ha duit a terme un any més el programa de Natura organitzat per l'S.M.O.E., i que ha comptat amb la col·laboració de tots els mestres.

Enguany el programa s'ha dividit en dos temes. El primer "Els fems i el seu reciclatge", treball elaborat pel G.O.B., i que ha incidit en la necessitat de reutilitzar molts dels materials que es tuden i que moltes vegades contaminen el medi. Així, els al·lots, a través del desplegable "Tupots", i de diferents xerrades i projeccions de vídeo, han vist la possibilitat i la necessitat de reciclar materials com paper, vidre... i de recollir en contenidors especials altres materials contaminants, com són, per exemple, les piles. A tal fi s'han instal·lat bidons per a la recollida de piles a tots els centres escolars, al Club Llevant i a Na Batlessa.

El segon tema ha versat sobre "Els arbres, els boscs i els incendis forestals". Així s'han realitzat a Preecolar i al Cicle Inicial projeccions de dibuixos animats amb les seves posteri-

ors representacions. Al Cicle Mitjà i al Cicle Superior d'E.G.B. s'han estudiat els arbres i els boscs, especialment del nostre entorn, les diferències entre una zona cremada i una no cremada, i les causes que provoquen els incendis. S'ha comptat aquesta vegada amb la projecció de diferents audiovisuals per part de la Conselleria d'Agricultura. Finalment s'ha clos la setmana amb la repoblació forestal a Son Not.

Conveni amb Sanitat

L'ajuntament ha signat amb la conselleria de Sanitat un conveni de col·laboració per tal de dotar de material sanitari el P.A.C., i de mobiliari i equipament la residència. El cost total puja a prop de cinc milions de pessetes del qual el 90% serà aportat per la conselleria i el 10% per l'ajuntament. Aquestes dotacions es duran a terme dins el present any.

També amb Sanitat s'ha redactat el projecte d'ampliació del P.A.C. en vis-

tes a la seva conversió en Centre de Salut. Les obres consisteixen en unes petites reformes a la planta baixa; al primer pis s'ha de procedir al condicionament de l'àrea de descans del personal de guàrdia, consultes de pediatria i assistència social, sala de cures i una d'usos múltiples; a dalt, al porxo, s'hi instal·larà una sala de rehabilitació i per a gimnàstica maternal. Està prevista la instal·lació d'un ascensor. Les obres s'han de començar dins el 91.

**DE PASQUA LA BONA TECA,
LA COVEN AL FORN DE CA'N BECA.**

(panades, robiols, casques, confits...
i altres complements culinaris).

HOMENATGE A PERE MATEMALES

L'assistència massiva als actes d'homenatge a en Pere Matemales varen demostrar que tot el poble d'Artà el volia. Bé deia un amic meu que assistí a tots, "Els que coneixíem en Pere ens n'havíem quedat un trosset d'ell".

El primer que molts d'artanencs feren el diumenge dematí va ser mirar el cel: encaputxat i amb un sol sense massa força ja pareixia que convidava des d'allà dalt perquè tot anàs bé, i així va ser. El convent dels Pares Franciscans de gom en gom, l'Orfeó Artanenc cantant com els àngels per retre així un homenatge al seu president: una missa cantada, que era un desig no aconseguit per ell en vida. Va ser oficiada pel seu cosí Bernat Nebot Llinàs i que va fer una homilia amb gust de mel, com es mereixia en Pere. Els seus familiars assistiren a aquest i a tots els actes.

Acabada la missa varen ser moltes les persones que es traslladaren al cementiri a depositar un ram de flors davant la tomba en un acte emotiu i en el qual n'Andreu Botelles va llegir les gloses fetes per Antoni Ginard, Butler, en recordança del seu gran amic.

El capvespre a les tres el camp de Ses Pesqueres tornava estar de gent com en el millors temps de glòria del C. D. Artà. Els Veterans del Mallorca trepitjaven el terreny de joc amb forts aplaudiments per part dels presents. Igual va passar quan sortiren les velles glòries del C. D. Artà, indumentats en una camiseta feta a propòsit per a aquest esdeveniment. Cinquanta varen ser els exjugadors de l'Artà que s'anaren rellevant per jugar aquest partit, entretengut i amb gust a poc, que acabà amb el resultat d'empat a dos.

En el vestuari es vivia una alegria desmesurada entre aquells homes que es retrobaven i recordaven plegats aquells moments d'alegria que visqueren quan donaven glòria al nostre Club. En els moments del partit els espectadors recordaven aquelles cares, la manera de córrer, aquell dribling que no sortia, d'aquells ídols d'un temps passat.

Vegeu l'instant en què en Llorenç Terrassa, després d'haver entregat un ram de flors, rep la salutació de la família Matemales.

Una vegada acabat el partit les formacions del C. D. Avance, Veterans del R.C.D. Mallorca, C. D. Soledad i C. D. Artà formaren davant la tribuna i els familiars d'en Pere. Dels altaveus sortia la música de l'Himne a l'alegria de Beethoven. Dels vestidors va sortir el ninó Llorenç Terrassa, ataviat amb els colors de l'Artà i portant un ram de flors del qual va fer entrega als familiars d'en Pere. També van ser obsequiats amb plaques commemoratives el C. D. Badia de Cala Millor, el C. D. Cardassar, el C. D. Manacor i el C. D. Artà. També el Club El Dorado-Artà, de bàsquet femení. A més, se'ls donà el baló amb què s'havia jugat el partit firmat per tots els jugadors que hi havien participat.

El vespre, a l'església parroquial repleta de gent, la Capella Mallorquina va oferir un recital que va ser fortament aplaudit per la qualitat i interpretació dels cantaires. A l'entremig en Joan Escanellas, cosí d'en Pere, en va fer una memòria amb molts de

detalls de la seva vida, com si revisquessin aquells records. També na Joana Aina Ginard, filla d'en Toni Butler, va llegir amb molta força les gloses de son pare. Finalment, un grup d'amics, en representació dels seus amics de directiva, també varen lliurar una placa als familiars.

Un homenatge que molts recordarem perquè contenia moltes coses bones. Tota la família (sa mare, la seva esposa Francisca, el seu fill Joan, i el seu germà Bernat) en tot moment volgueren ser-hi, malgrat l'esforç que suposava recordar aquell home que tant havia estat dins la seva vida. Nosaltres procurarem sempre guardar aquell trosset que ell ens va donar. Fins sempre, Pere Matemales.

P.P.L.

TRANSIRIC MALLORCA, S.A.

Oficina:

C.ª Son Servera, Km. 11'300

CAPDEPERA

Oficinas: 56 58 61 - 56 50 55

ARTA 83 64 88 (Particular)

Alquiler contenedores para
retirada escombros

Alquiler retroexcavadoras
de dimensiones reducidas

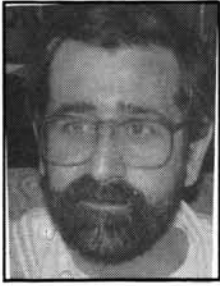
Alquiler maquinaria para
la Construcción

POMPAS FUNEBRES ARTANENSES

Ada. Ferrocarril, 33 - ARTA

Para avisos y preavisos: Tel. 56 30 96 56 39 34

NOCTURNOS Y FESTIVOS

Conservacionisme

per Vicenç Villatoro

L'aprovació del catàleg d'espais naturals a protegir a les Balears em sembla una d'aquelles bones notícies objectives, evidents, davant les quals, però, no goses proclamar la satisfacció en veu massa alta. I en el meu cas - català resident circumstancial a les illes- el pudor de no proclamar l'alegria en veu alta és molt simple: ser conservacionista a casa dels altres és molt senzill, molt còmode. Dir "això que no m'ho toquin" quan en gaudeixes només com a espectador, sense haver-hi concebut expectatives econòmiques pròpies és molt senzill. És més difícil ser conservacionista quan -amb raó o sense- has pensat que la no-conservació, l'explotació turística, la construcció, et podia reportar a tu mateix uns determinats beneficis, un determinat grau de benestar. I a unes illes on el turisme ha estat una font objectiva de benefici econòmic i per tant de benestar, suposo que hi pesa. En el grau actual de desenvolupament de la consciència medi-ambiental no crec que existeixi ningú que, en la teoria, defensi la destrucció de paratges d'interès natural. Però quan es passa de la teoria a la pràctica, quan no es parla de la naturalesa en general, sinó d'un espai concret sobre el qual existien projectes i expectatives, això és una altra cosa.

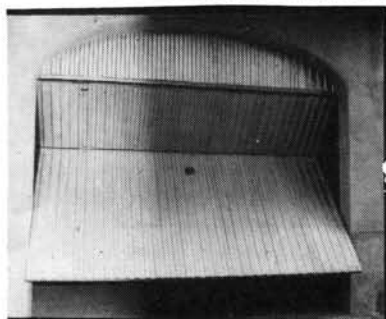
A Catalunya es va viure fa poc un exemple molt concret. Va ser una polèmica entorn del Parc Natural d'Aigües Tortes. La utilització d'uns terrenys del Parc per fer estacions d'esquí va fer posar el crit al cel, amb tota la raó, als sectors sensibles pel medi ambient. Però resulta que la gent que viu al voltant del Parc, tots els pobles, tota la comarca, d'una manera gairebé unànime, volien les pistes d'esquí, perquè les imaginaven una font de riquesa necessària per a una zona de muntanya econòmicament deprimida, on l'agricultura i la ramaderia no generaven prou riquesa per aconseguir que els joves es quedessin als pobles i on es produïa per tant un procés de despoblament. Des de la comoditat de la vida a la ciutat, resultava molt senzill demanar a la gent d'Aigües Tortes que ens mantinguessin el Parc verge per a les nostres excursions de cap de setmana. Però no era fàcil demanar-los que renunciessin a l'explotació d'allò que ells consideraven una font de possible benestar per a la seva comarca i condemnar-los a l'emigració i el despoblament.

No vull dir amb això que, en nom del benestar, s'hagin de permetre totes les animalades del món, que els Parcs Naturals s'hagin de reconvertir en pistes d'esquí i les costes de les illes en

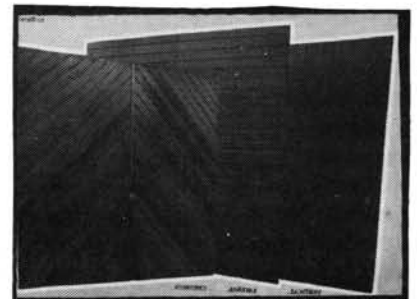
concentracions d'hotels amenitzades per camps de golf. El que vull dir és que el conservacionisme medi-ambiental no pot ser simplement posar una tanca entorn d'uns trossos de terra i dir "això, que no es toqui". El conservacionisme ha de ser una mentalitat. I com a mentalitat ha d'anar, en primer lloc, més lluny que els catàlegs i ha d'afectar fins i tot els espais no catalogats: no té sentit no fer res a uns trossos de territori i destrossar literalment els trossos veïns. El conservacionisme com a mentalitat ha de convèncer els ciutadans que val la pena, que és un bon negoci a anys vista, conservar amb una bona gestió medi-ambiental uns sectors del territori i ser prudent i respectuós amb tota la resta. El conservacionisme com a mentalitat i com a projecte ha de presentar-se lligat a la idea del benestar, conservar per viure millor, i ha d'anar lligat a una concepció global del futur, que a les Balears passa, suposo, per la requalificació turística. El conservacionisme no és deixar anar en llibertat la gallina dels ous d'or. El conservacionisme és, simplement, no matar aquesta gallina. Pensant que de terra només en tenim una i que, per tant, amb una vegada que es destrueixi ja n'hi ha prou perquè no en quedi res.

MONTAJES SERVERA

PUERTAS BASCULANTES, AUTOMATICAS Y CON MANDO A DISTANCIA

MACHIMBRADO DE NORTE Y TEKA
CHAPA PEGASO
PINTADAS CON
DIFERENTES COLORES
SE LAS MONTAMOS
EN CUATRO HORAS

Kombi

Clasig

C/ Pep Not, 59 tel. 83 61 31 - Artà

NECROLOGIQUES

Joan Lliteres Llabrés

En una de les últimes xerrades que férem amb l'amo en **Joan Lliteres Llabrés**, de Sa Canova, ens n'adonàrem de la imminència natural de l'irremeiable. Per a l'amo en Joan el desenllaç final era pròxim perquè complites els deures naturals a la terra sols en el cel els podria rescabalar.

Ell havia complit amb escriure totes i cada una de les tasques encomanades per Déu als homes de bona fe i mà ferma: la creació d'una llar permanent a la qual la mansesa de cor permetés de multiplicar-la.

Així, el dia 4 de juliol de 1921 maritima amb Catalina Sard Cursach, Terres, i la Comare celestial, que de badoc no en té res, li retria dues visites per deixar a la casa els fastos de la continuïtat perenne: na Margalida, i en Joan. Ambdós joiosament casats, respectivament, amb Sebastià Esteva, Tianova, i Margalida Bernat, Xereta. L'amo en Joan tengué tres curolles mestres: la família, els cavalls i veure els graners estibats de gra. Entre Sa Mesquida, Sos Sanxos i els 34 anys d'arrendament mandatal de Sa Canova, passà mig segle al front de la nau casolana.

A la postrera pregunta que li férem sobre el que pensava de la mort ens contestà "Que frissa poc, perquè si frissàs tant com jo és ben segur que ja me n'hauria d'haver duit". Més enteresa d'ànim, impossible tenint en compte que el formal desig era pronunciat per un home nascut el 19 de novembre de 1894 i que, finalment, moriria el 20 de febrer de 1991, als 96 anys d'estadia artanenca, essent el més vell dels homes de la vila.

D.E.P. **Bellpuig** patentitza el seu condol a tota la família.

Pere Tous Lliteres

Mestre **Pere Tous Lliteres**, Canals, ens ha deixat. L'òbit va ocórrer el prop passat dia 16 de febrer. Fill de mestre Andreu Tous Ginard (germà de l'incòlume Guillem, el batle Canals, que governà la nau artanenca des del primer de gener de 1906 fins al vint-i-vuit d'agost de 1910), havia nascut el 9 de gener de 1896, al carrer de ses Barraques, 9. El dia 21 de juny de 1919 maritava amb Joana Soler i Llinàs del qual matrimoni nasqueren tres fills, Andreu, nat el 12 de juliol de 1927 i que morí essent un àngel, Catalina i Andreu, vivents. La mestressa Joana era nadiva de Sant Llorenç i finada el 29 de maig de 1952, als 58 anys de vida.

Mestre Pere amitjà el tall de picapedrers amb mestre Antoni Garamèu, i edificaren les conegudes cases de Can Paco Argenter i Ca l'apotecari Cusí del carrer d'en Toni Blanes. En Paco li volia pagar la primera entrada amb una barra d'or. Si no anam errats, l'any 1921 construí la paret del tarús de Sant Salvador de quan l'eixample de Figueretes. Al 1924 participà a la construcció de Ses Josefines, així com també, l'any 1931, excavà la mina a s'Hort de Carrossa per conduir la hipotètica aigua potable a la vila, ja que era el mestre de la Casa Desbrull (Dolors Villalonga i Cotoner). Juntament amb el seu pare, l'any 11 pujava l'hotel Castellet a Cala Ratjada. Per desplaçar-s'hi comprà una bicicleta quantrapedal de sota mà per 7 duros.

Igualment, durant 35 anys ostentà la correspon-salia del Banc Central a Artà.

Desitjam als fills, gendre Miquel de Son Pentinat, nèt Bartomeu i demés comunitat familiar, que Déu li doni el seu merescut repòs.

INSTAL·LACIONS

m. mascaró

Avinguda Costa i Llobera, 34-B

tel. 83 67 10

ARTA (Mallorca)

Jardineria, Disseny,
Manteniment i
Venda de Plantes

Joan Llabata Morey

Plaça Conqueridor, 8
Tel. 83 52 44

07570 ARTA
(Mallorca)

Vellesca dels Amorós (I)

A les 12 hores i 10 minuts del joïós dia de 25 de juny de 1920, don Pere Amorós i Amorós, Regalat, propietari amb domicili estadà al carrer de la Caritat, 13, abocava aquesta xicrada d'ambrosia al jutge don Sebastià Sancho Lliteras, Coll: "Sebastià; ahir a cameva i a les 11 i 10 minuts, una nuvolada blanca com la puresa, espargí el cos real d'un minyonet, la qual carta d'identitat artanenca vull que la conservi de per vida amb la divisa carnal d'Antoni Amorós i Moragues".

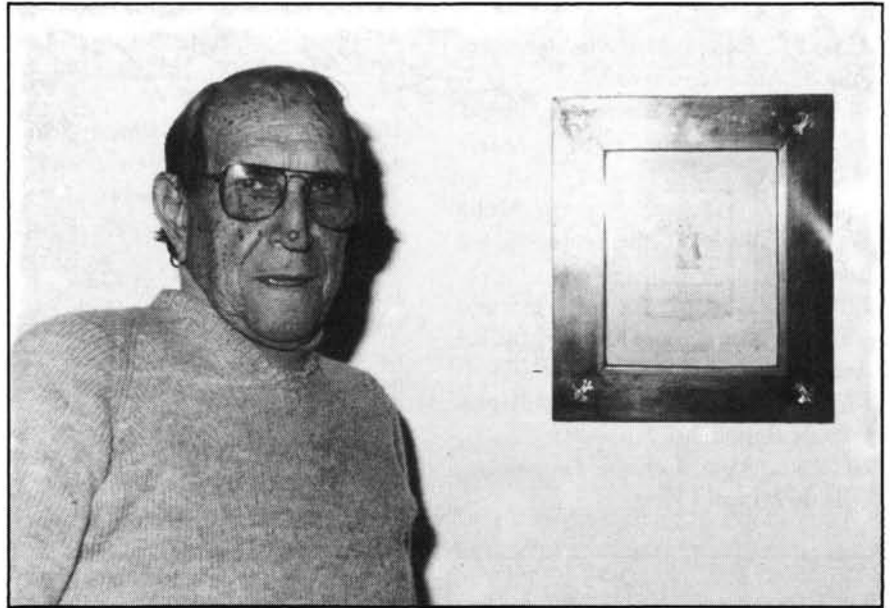
Don Pedro Amorós tenia 25 anys i en Toni era el segon fruit terrenal del matrimoni amb dona Aina Moragues i de Arcos, nascuda el 29 de març de 1897. En Toni és nét patern de don Pedro Amorós i Alzina, propietari i de dona Bàrbara Amorós Esteva i nét matern de don Pedro Francisco Moragues Billón, propietari, i de dona Aina de Arcos e Izaguirre, natural de Pinar del Río de la llunyana illa de Cuba.

En Toni va créixer a l'ombra aristocràtica del seu progenitor, perquè per a don Perico el senyoriu ben entès era el nord i guia dels seus actes cívics i mundans. Inclús al costat del feel Tomasset de la Colònia de Sant Pere, pescava saupes amb la corbata posada.

Camallarga i primatxol, en Toni pipellejà les primeres lletres a Ca's Frares amb el P. Cladera, el P. Mòjer i el Fra Pere. Com que empollava de granat, va fer ingrés a Inca al Col·legi dels P.P. Franciscans. Un dia de jubileu, el P. Cerdà li concedí bul·la extraordinària per poder fumar tres reben-tapits a dins el bany tota vegada que el fer-ho en públic era una deshonra inconfesable. En certa ocasió, l'aixeta personal l'avisà de freturances urgents de fer i pi. Davant la negativa del professor, en Toni resolgué "mesurar" el líquid de l'orina amollant-li dins una proveta del sistema mètric decimal. Sols Santa Bibiana sap que quedà més a ple que un pobre que li paren taula i li lleven els deutes. Tan satisfet es trobava, que no se li ocorregué tirar el contuberni aigualós. Com a recompensa, al matí següent rebé una ració de caps de dit per devers la zona a on els cabells solen tenir l'agre.

Així com pogué, cridà per telèfon a son pare (que era l'enregistrar amb el número 1 de la llista artanenca). A la volta d'una hora, don Pedro el recollia amb el seu Turcat-Mery, un cotxe 1.500 de la casa Fiat, PM-7830.

Tot seguit ingresà de batxiller al Liceu Espanyol de Palma. Allà el tracte humà era general i no hi havia privilegis ni racisme social. Del Liceu sortiren moltíssims dels executius actuals, i la tar-

Una prova verídica dels lligams que en Toni manté amb la Dama Majora del nostre poble.

raca democràtica, igual si era un Dameto, un Truyols o un Amorós que un Ginardet, atarracava a tothom pel mateix raser.

Els professors propietaris eren don Pere Vila i don Eduardo García Sereno, que tenien rang de capitans.

Un cop esclovellat el turó del Liceu, hagué de tornar a caseva perquè la salut de son pare anava minvant. Per sort, l'amo en Colau Casellas Carrió, en Colau Barber, que vivia a la cantonada dels Trespolet (avui domicili d'en Francesc Terrassa), era el santa factotum de don Perico. O sia, la Verònica i el mocador a parts iguals. Aquell conformat Colau Barber fou una barcella d'enginyers congrenyada de caires foguers. Pel portalet del seu establiment clínic entraven tosos i sortien pelats. Va ser un pelabarbes excepcional i un esportellador de barram magnífic, sense conèixer altra anestèsia que un cotó amarat de vinagre i llimona, per apaivagar els gemecs de la geniva esboldregada a causa de les carícies produïdes per la malanada clau de tornagauxa, tan famolenca de queixals com un musol de ratolins.

L'amo en Colau era assidu de Ca'n Regalat, i feia sovint cap de taula amb don Perico, aprofitant les quinze pessetes diàries que aquell deixava per a la menjua quotidiana, perquè a la casa mai no baixaven de les desset persones a alimentar. El pobre l'amo en Colau morí el dia 12 de febrer de 1940 d'assistòlia havent nascut el 23 de març de 1876, al Trespolet, 3.

Un altre que remanava espès per don Perico va ésser en Pere Andreu. Era el seu xofer particular i a vegades es cagava en cent mil farols amb els fanals del Fiat.

Resulta que aleshores el cotxe no disposava de bateria i per anar de nit, s'havia d'emprar el carbur per il·luminar la carretera. Els dies que anaven a Palma eren un autèntic calvari per a en Pere Andreu, perquè els pneumàtics del cotxe pareixien de segó i havien de canviar fins i tot onze càmeres entre l'anada i la vinguda a cause del mal estat del pis, sobretot per devers el Coll i la Costa d'en Grua, on els reclaus i regates eren un encatiffat de còdols i macada de vuit cantells, que més aviat feien la impressió de ser escopits per la barramenta d'en Satanàs.

I, si encara afegim que per posar al trot aquell caramuller de ferralla de quatre cilindres, la purca de l'arrancament s'embossava, a causa de la pols, o bè perquè el conglàs enravanava el born i l'electrode de les bugies, el treball d'en Pere Andreu no tenia fi ni cap d'enllà. Tot empipat, es refregava les mans i mitjançant la lubricació natural, s'ungia el cocó de la ma dreta amb una sorellada de moc verdussenc, extret des del cul del pou dels pulmons. Així no hi havia por que la maneta del motor relliscàs, ja que si tal cosa ocorria, el braó d'en Pere Andreu quedava sensa culassa ni moll d'os. Ara bé, quan el Fiat besava l'asfalt de ciutat, llavors posava peu a la post i "Uà, menut!", deia en Pere Andreu. Tant era així que el dia 20 de desembre de 1928 la policia municipal de Palma imposà una multa de 50 pessetes a don Pedro per excedir la velocitat autoritzada. En Pere Andreu s'exclamà, "Don Pedro, en vista de la "propina" ja puc donar gas a voler, tanmateix no ens en posaran d'altra fins que tornem!".

(acabarà)

ECOS REGISTRE CIVIL MOVIMENT NATURAL DE LA POBLACIÓ. MES DE FEBRER.

NAIXEMENTS

06.02.91. **Antonio Sureda Carrió.** Fill de Gabriel i Bàrbara.
13.02.91. **Laura Morillas Romero.** Filla de Alfonso i Juana.
14.02.91. **Josep Antoni Llaneras Torrens.** Fill de Pau i Maria Magdalena.
15.02.91. **Mónica Isabel Melis Willim.** Filla de Martín i Maria Kirsten Elisabeth.
17.02.91. **Carlos Javier Serrano Antich.** Fill de Carlos i Margarita de los Angeles.
17.02.91. **Francina Jaume LLiteras.** Filla de Bartomeu i Francesca.
20.02.91. **Aina Lahosa Fernández.** Filla de Miguel i Pilar.

MATRIMONIS

02.02.91. **Fernando Broncano Arroyo amb Margarita Sureda Vidal.**
09.02.91. **Andrés Esteva Font amb María Alzamora Riera.**
16.02.91. **Thomas-Michael Schultz amb Juana María Esteva Riera.**
23.02.91. **Cristóbal Torrens Mestre amb Antonia Morey Gelabert.**

DEFUNCIONS

23.01.91. **Miguel Caldentey Gil.** Barraques, 3. 76 anys. a) Garbeta.
03.02.91. **María Sancho Rosselló.** Caritat, 5. 94 anys. a) Leva.
03.02.91. **Antonia Sansó Font.** Almudaina, 3. 81 anys. a) Torrensa.
06.02.91. **Reyes Ferrera Brazo.**

Apol·lo, 15. 79 anys.
08.02.91. **Juana María Caldentey Andreu.** Santa Margalida, 16. 84 anys. a) Garbeta.
09.02.91. **Jacinto Mayol Bisbal.** Quatre Cantons, 3. 78 anys. a) Sinto.
16.02.91. **Pedro Tous Lliteras.** Major, 12. 94 anys. a) Canals.
18.02.91. **Margarita Carrió Pallicer.** Amadeo, 3. 89 anys. a) Cama.
20.02.91. **Juan Lliteras Lladrés.** Pitxol, 8. 96 anys. a) Sa Canova.
22.02.91. **Rosa Flaquer Perelló.** Bonaire, 8. 89 anys. a) Porra.
24.02.91. **Margarita Ginard Sard.** Pitxol, 17. 94 anys. a) Sos Fulles.
27.02.91. **Bàrbara Sureda Gomila.** Es Collet, 4. 98 anys. a) Peixa.
(Mala mesada per a les persones majors. Observau la quantitat de defuncions i les edats dels finats)

PLUVIOMETRE

Area urbana. Febrer 1991

Dia 2 32,5
Dia 4 1,6
Dia 14 23
Dia 19 20
Dia 20 10,5
Dia 28 3

TOTAL 90,6 l/m.

Acumulats:

Des del 01.08.90: 910,7 l/m.
Des del 01.01.91: 314,8 l/m.

Obres hidràuliques

El Servei Hidràulic, que depèn de la conselleria d'ordenació del territori, és a punt de realitzar algunes obres a Artà. En primer lloc es procedirà a la neteja del torrent d'Es Millac des d'un poc abans de la depuradora i cap al pont de Capdepera. També s'aixecaran uns murs laterals que amb les pluges havien cedit. Al torrent d'Es Revolts s'hi arreglaran dos ponts per tal d'augmentar la capacitat de pas d'aigua; es tracta del de Son Frare, a la carretera de Son Servera, i el del Molí d'en Salom, al camí de Son Duc. A més s'acabarà la canalització de la sèquia d'Es Cós.

També n'hi ha a la Colònia, on ja informàrem de les obres al torrent d'Es Parral; està previst fer unes canalitzacions per a les pluvials que discorren darrere la Bassa d'en Fasol i que tant perjudicials vénen resultant.

Clínic Artà

CONSULTORI MEDIC

Dr. Enric Mas
Dr. Miquel Mestre

Carrer Ciutat, 39 Tel. 83 62 37
07570 - Artà

AMPLIA ELS SEUS SERVEIS

A més dels habituals d'assistència (Medicina general, Cirurgia, Electrocardiografia, Dietètica, Reumatologia i Rehabilitació), comptam cada dimarts amb el

servei de GINECOLOGIA
a càrrec del Dr. Arturo Gil Bretones
(hores convingudes)

i cada dimecres amb sessions de
GIMNASTICA CORRECTIVA

PRIVATS i A.S.I.S.A.

Certament les coses han canviat. Les abstinències del divendres, per exemple, resulten sovint poc significatives. I els petits o grans sacrificis no tenen gaire bona premsa i, a més, no se sap massa per què serveixen i si tenen sentit.

Per a nosaltres el que sí té sentit és aquest temps que anomenam Quaresma, temps de preparació de la Pasqua, camí cap a la Vida.

En l'origen de l'Església aquest temps se caracteritzava per la preparació immediata de tots els qui volien rebre el Baptisme, que se celebrava la Vetlla Pasqual, i també era el temps en què els pecadors -els qui havien actuat truncant decisivament la comunió amb Déu i els germans- feien penitència per ser reconciliats i de bell nou aollits el Dijous Sant i així poder celebrar una vegada més la Pasqua amb la Comunitat.

També aquestes pràctiques ens queden un poc llunyanes de la realitat present. Ara bé, ens poden servir per interrogar-nos seriosament pel nostre compromís baptismal i el nostre seguiment de Jesús pràctic i real dins la nostra comunitat i enmig d'un món necessitat de testimonis vius de pau, d'amor i de veritat.

Per què no aprofitar aquest temps per reforçar i donar una mica d'empenta a la nostra fe, i així augmentar el nostre gruix de humanitat, de sensibilitat i entrega cap als altres i, en definitiva viure més plenament la nostra existència?

Vos oferim tres pistes que ens poden ajudar a, caminar cap a la Vida, cap a la Pasqua:

-La paciència. Augmenta la paciència, primer amb tu mateix, accepta els teus defectes i limitacions i després tenguís paciència amb els qui no són ni pensen com tu.

-La gratuïtat. Si retalles el temps de "tele", de converses intranscendents, lectures banals... trobaràs temps per compartir les teves curolles, les teves preocupacions, els teus sufriments...

-El contacte amb Déu. pensa en Ell, ofereix-li el que fas cada dia, demana-li pel que et preocupa, agraïx-li el que has rebut, confia amb Ell i deixa que la seva presència amari cada acció, cada pensament, cada projecte que omplen la teva vida.

Aquesta podria ser la nostra Quaresma. Què et sembla?

Tant de bo aprofitem a fons aquest temps per tal de tornar reviure intensament la Mort i Ressurrecció d'Aquell que ens ha cridat a seguir-lo.

Marià Gastalver

Q U E F E R P E R Q U A R E S M A ?

* El divendres, és un dia especial. Si feim abstinència és per recordar que aquest dia va morir Jesús.

* Sempre és bon temps per fer el Via Crucis, però la Quaresma més que mai.

* Participa cada dia a l'Eucaristia de la Comunitat. Les lectures són especialment significatives i entenedores.

* Celebra el Sagrament del perdó d'una manera privada i personal.

* Segueix cada dia el full: QUARESMA, CAMI CAP A LA VIDA (El trobaràs a l'entrada de les esglésies)

* Cada dia cerca un temps per a llegir la Paraula de Déu i per pregar.

* Participa a l'Eucaristia dominical d'una manera més activa i conscient.

* Fer les paus amb les persones que estau barellats. Torna-ho provar.

* La llimosna, juntament amb la pregària i el dejuni són les pràctiques pròpiament quaresmals.

* Visita els malalts i les persones que estan soles.

* Privat de coses legítimes i necessàries.

* Dedicar un temps a la lectura i a la formació

Cada ú pot ser tan creatiu com vulgui cercant unes accions que expressin el camí que feim cap a la Pasqua.

NOTICIES BREUS

CONTRA LA FAM. El passat diumenge 10 de febrer es va fer l'ofrena de la campanya contra la fam en el món. Es varen aportar 34.877 pts a la Colònia; 61.000 a l'Església del Convent i 221.000 a l'Església parroquial. Moltes gràcies per aquesta mostra de generositat.

PREGARIA COMUNI-TARIA. Els divendres de Quaresma a les 9'30 del vespre hi ha una pregària comunitària a la capella del Centre Social. Tots estau convidats.

COMUNA. Dissabte dia 2 va acabar la setmana de convivència dels participants en el catecumenat juvenil que enguany comencen el procés de fe. És la segona tongada del present curs.

PRE-MATRIMONIAL. 28 parelles que preparen el casament han participat en les trobades pre-matrimonials que han tingut lloc de dilluns dia 18 a divendres dia 22 de febrer. Provenien de Son Servera, Sant Llorenç, Capdepera, Cala Ratjada i Artà. Tothom ha quedat molt content d'aquest curs.

CONFERENCIA QUARESMAL

Quan? dimecres dia 20 de març, 21'00 h.
On? Centre Social (2n. pis)
Què? ETICA PEL NOSTRE TEMPS
Qui? Mn. Llorenç Lladó, rector solid. de Sóller

Volem que sigui un moment on dialogam sobre la nostra societat: com la veim i com és. Volem cercar els criteris que ens ajudaran a viure i actuar cristianament dins el nostre món d'avui. Formulau els interrogants i les inquietuts que aquest tema us suggereix.

A LA COLONIA

Divendres dia 15 de març
 A les 20'30 del vespre, a l'Església
Trobada de comunitat.
 Per preparar la Setmana Santa i la Pasqua. No falteu si sentiu la comunitat cristiana com a cosa vostra i si voleu que preparem junts aquests dies tan importants.
 El divendres següent -dia 22, a les 20 h.-
 tendrem la celebració comunitària del Sagrament del Perdó.

FENT CAMI CAP A XAUXA

En aquesta entrevista vos presentem el grup encarregat de impartir Catequesi als infants compresos entre 7 i 11 anys. Aquest grup està format per 11 catequistes amb un nombre de 7 o 8 infants per catequista.

-Què és per vosaltres la catequesi?

-És un servei que prestam a l'Església per ajudar els infants a descobrir Jesús dins la seva vida, dins el seu món i dins qualsevol aconteixement.

-Quina és la dinàmica d'aquests grups?

-Els de primer de catequesi -que fan 2n. d'EGB-, realitzen una sessió d'una hora cada setmana. El tema s'introdueix amb un muntatge audiovisual que després es comenta amb els al.lots; la segona setmana es treballa el tema i a la tercera es fa la celebració referent al tema tractat. Després es comença amb un tema nou, seguint amb la mateixa dinàmica.

Quant als catequistes de segon -tercer curs d'EGB-, normalment preparem els temes deividint-los en quatre parts: primer es realitza una experiència humana amb els al.lots (coses que els nins contenen i els passen); la segona setmana es confronta la experiència amb la Paraula de Déu; a la tercera sessió es fan activitats referents a les dues setmanes anteriors i a la darrera es fa la celebració referent al tema tractat.

Aquesta mateixa dinàmica es segueix amb els de tercer i quart de catequesi -que correspon als alumnes de quart i cinquè d'EGB-, amb diferents temes.

-Quina preparació s'ha de tenir per ser catequista?

-El catequista per transmetre els coneixements ha de tenir una vivència i experiència de Jesús, ja que sense aquesta experiència de vida no es pot transmetre el missatge de Jesús; primer el testimoni de vida i després la paraula.

-Per què ho feis i quin profit en treis?

Una exigència personal d'estendre el Regne de Déu (Xauxa) en el món. És un enriquiment personal i una satisfacció de donar-te en favor dels altres.

-Per quin motiu vénen a catequesi els infants?

-Els pares els apunten perquè puguin fer la Primera Comunió.

Però cal remarcar que el nostre objectiu no és aquest, sinó que el nostre objectiu és ensenyar-los a descobrir la presència de Jesús dins la seva vida, ja que és un procés de tota la vida.

-Quan acaba el curs de catequesi?

-El curs acaba dia 1 de maig a l'Ermita. Però el procés segueix amb la Catequesi de segona etapa (correspon al cicle superior de l'EGB), i després amb el catecumenat juvenil o comuna, i...

-Voleu afegir qualque cosa?

-Aprofitant aquesta entrevista voldríem convidar la gent interessada a prendre part en aquestes activitats dient-los que seran ben rebuts.

Hem quedat molt contents de la disponibilitat dels catequistes per fer aquesta entrevista. En el proper número parlarem amb els catequistes de segona etapa.

DE LA COLONIA DE SANT PERE

INVASIO DES CALO

Durant aquest estiu i degut possiblement a l'estat del camí que hi condueix (molt millor respecte als anys anteriors), Es Caló s'ha vist invadit per una tropa de gent que, sobretot el cap de setmana, ho deixen fet un femer.

Tothom sap -l'Ajuntament també- que des de fa anys, una sèrie de famílies acampen en Es Caló; algunes d'elles fins i tot hi deixen les tendes durant tot l'any. Aquesta gent més o manco ha procurat que l'entorn quedàs net. Aquest estiu, no obstant, Es Caló s'ha convertit en un caramull de fems que una sèrie de persones incontrolades deixen sense cap tipus d'escrúpols.

Potser ha arribat l'hora de què l'Ajuntament prengui missions en aquest assumpte o bé no deixant acampar a les persones que no tenen els permisos corresponents, o bé exigint que es deixi el lloc net després de l'acampada. En aquest sentit i des de diferents indrets han arribat queixes a la nostra redacció demanant que els qui vulguin gaudir d'una acampada en Es Caló han de ser responsables del tot i que no basta tirar les bosses de fems dins una mata. Esperam que aquest racó tan bell de la nostra contrada no el facin malbé aquells que, pel simple fet d'acampar, haurien de ser sensibles davant el medi ambient.

De La Colònia

Andreu Genovart

LES FESTES D'AGOST

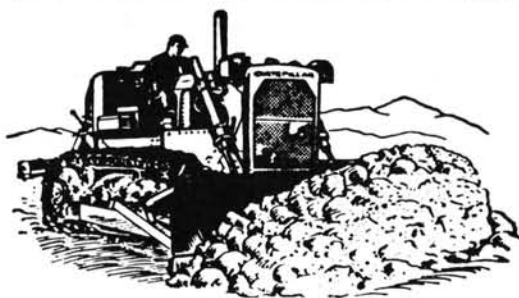
Cada any el Centre Cultural, amb motiu de la festa de la Mare de Déu d'agost, organitza una sèrie d'actes culturals i esportius als que hi prenen part moltíssimes persones (recordem que per aquestes dates és quan més gent hi ha al nostre poble). Entre els actes que enguany cal destacar hi ha la tómbola que s'obrirà el dissabte dia 11 i que, com de costum, serà a benefici de la Parròquia. El dimecres, dia 15, el matí a la platja, hi haurà carreres de natació i cucanyes i el capvespre al mateix lloc un concurs de castells d'arena. A la nit, a la plaça hi haurà ball de bot obert a tothom.

ELS CANS MOLESTEN ELS VEINATS

En una ocasió, des d'aquesta corresponsalia, cridàvem l'atenció sobre els perjudicis que causaven als vianants els cans que anaven a lloure. Ara sembla que s'han intensificat les queixes fins al punt que un grup de veinats han dirigit una carta al batle demanant-li que posi mà dura en l'assumpte dels cans que lladren tota la nit i els qui van a lloure. Uns i altres causen perjudicis a la població. S'espera es prendran mesures per solucionar aquest problema.

SOPAR DE COMPANYIA DEL PARTIT POPULAR

El passat dia 20 de juliol se reuniren en torn de la taula (per això que ara s'anomenen sopars de treball) membres i simpatitzants del Partit Popular. El lloc de trobada fou el restaurant "El Pescador" i entre altres persones conegudes hi figurava el president de la C.A. Gabriel Canñellas.

COEXA, S.A.

CONSTRUCCIONES, EXCAVACIONES Y ASFALTOS

DELEGACIÓN EN CALA RATJADA:

Vía Mallorca, s/n. - Tel. 56 37 48

HORMIGON PREPARADO
BOMBA HORMIGONAR PROPIA
CONTROL CALIDAD - LABORATORIO

*Hormigones***FARRUTX, S.A.**

C I F A - 07 254148

Planta: Carretera Arta-Alcudia, Km. 4

telf. (908) 136003

DESMONTES

ASFALTOS

AGLOMERADO

EXCAVACIONES

PLANTA DE AGLOMERADO

CANTERA DE ARIDOS PROPIA

ALQUILER MAQUINARIA

Velles Glòries del C. D. Artà

Vegeu l'equip que saltà al terreny de joc en el partit d'homenatge a Pere Matemales. D'esquerra a dreta, drets: Francesc Vicens, Joan Lluís Terrassa, Bernat Ferragut, Gabriel Ginard, Rafel Gili. Acotats: Guillem Artigues, Joan Vicens, Francesc Torres, Andreu Garau, Pere Moll i Alfons Sáez.

Altres jugadors de bon record anaren rellevant l'equip inicial. Tots aconseguiren de fer present altres moments del futbol local, no massa llunyans en què les aspiracions eren molt altes.

BASQUET

Volley

Ferreteria Pascual, 3
I.B. Mossèn Alcover, 0

Joieria Ramon Illull, 0
Ferreteria Pascual, 3

SANIMETAL-ARTA, 62
CALES SANTANYI, 37

Fàcil victòria la del Sanimetal-Artà sobre un Santanyí que al llarg de tot el campionat no ha abandonat els darrers llocs de la taula. En diverses ocasions s'aconseguien avantatges de 30 punts ja que des del primer minut es va veure un adversari fluix, gairebé entregat. Els locals, atenent-se a les circumstàncies, es limitaren a jugar i prou, fins i tot exhibint ratxes brillants en el seu joc.

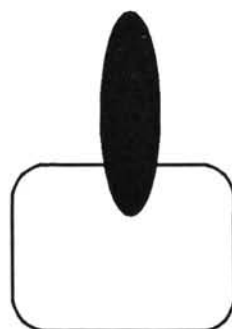
SA POBLA, 90
SANIMETAL-ARTA, 79

No fou possible donar la sorpresa a un Sa Pobla que, al seu pavelló, acostuma a apallissar l'adversari. No fou el cas. Els artanencs plantaren cara tot el temps i els onze punts de diferència finals foren la màxima a favor dels locals, però la mínima tampoc no havia baixat de set. Si el primer temps acabà 52-41, en el segon s'empatà 68-68. La manca de rebot a causa de les lesions de pivots importants potser fou la causa determinant.

Ca'n Lluïset

Roba de casa
Llenceria

Tel. 83 52 62

Torneig de futbolin

A la Cafeteria S'Almudaina s'ha celebrat un campionat de futbolin que ha tengut molta participació. A la foto veim la parella guanyadora formada per Gabriel Ferriol i Pere Casellas fent costat a Ramon Càmara, organitzador del torneig.

Futbol 1ª regional

C. D. Artà, 4 - U. D. Soledad, 2

Partit molt igualenc malgrat que, als primers minuts, l'equip visitant es posàs al capdavant del marcador. Així i tot, l'Artà va saber reaccionar amb un excel·lent joc portant la iniciativa del partit. Fou un encontre un tant especial i una mica entranyable per l'homenatge a Pere Matemals Llinàs.

Cas Concos, 1 - C. D. Artà, 1

Clar domini de l'Artà que arribà a tenir quatre clares ocasions de gol, més un penal fallat en els primers minuts del partit. L'equip local es posà al capdavant del marcador transformant un penal. Poc després en Grillo empatà l'encontre i a partir d'aquí el marcador no es tornaria a moure. Resultat just.

C. D. Artà, 4 - Sant Jordi, 3

Malgrat que el resultat fou una mica just, el marcador hagués pogut esser molt més abundant ja que l'Artà disposà de moltes i clares ocasions de gol que no arribaren a materialitzar-se perquè l'equip volgué polir massa les jugades oblidant-se d'un joc més pràctic. Tot i això, l'Artà està en un moment excel·lent de bon joc perquè malgrat les lesions de jugadors com Julià, Toni Nadal, Damià i Joan Martí, l'ànim de l'equip no decau.

El C. D. Artà es troba en novena posició amb 24 punts, a 12 del primer classificat (Campos, 36) i a 11 del cuer (Cas Concos, 13). Ha marcat 36 gols i n'ha encaixat 42. Té vuit partits guanyats, vuit de perduts i altres tants d'empatats. Més enmig, impossible.

Futbol base

Lliga de juvenils.

C. D. Artà, 2 - Cardassar, 1
Gesa Alcúdia, 4 - C. D. Artà, 0
El C. D. Artà va el número 10 (de 13) amb 15 punts.

Lliga de cadets.

C. D. Avance, 6 - Colònia, 0
C. D. Avance, 2 - S'Horta, 1
Manacor, 4 - C. D. Avance, 0
El C. D. Avance va en onzena posició (són 14) amb 16 punts.

Lliga d'infantils.

C. D. Avance, 4 - Felanitx, 2
C. D. Avance, 12 - Santanyí, 0
Manacor, 0 - C. D. Avance, 4
El C. D. Avance va segon amb 22 punts, a dos del líder.

Torneig de Benjamins.

(Consell Insular de Mallorca)
Barracar At., 1 - C. D. Avance, 2
C. D. Avance, 7 - Felanitx, 1
Santanyí, 0 - C. D. Avance, 9
El C. D. Avance va líder amb 34 punts, amb 4 sobre el segon. Ha guanyat 16 partits i n'ha empatats dos. No n'ha perdut cap. Ha fet 88 gols i n'ha rebuts 11.

ENS TROBAVEM RERE LA MENJADORA coquera del mercat el vespre de la rua quan un tapat participant a la deslletada endoiada del darrer dia dels darrers dies, m'encolomà aquest ou de gallina: "Compadre de mi alma, compadécete de un peregrino más sediento de agua que un calamar en desierto de arena". Remil de faldetes de Na Tricafaldetes, i aquest és el peninsular de la península Ibèrica que ve de voltar el poble! Vaja un espigolat de liris de Sant Josep, això és una paparra!. Au, mirau-lo a aquest toti-boti andalús, disfressat de cupletista de Son Turriscos. "Arrea compañero que la sed es lo primero. En después, ja te contaré". Dit i fet, agaf un tassó de plàstic i li don ple d'aigua procedent del pou calent i libidinós de la font Gerusia, i gelada per la gelera refredada del safareig de madò Clara. "Eso, amigo mio, no se paga con dinero del estado". "Idò, què te pensaves? Que l'anar de pet era cosa de seixantins? A sa teva edat, has de fer com un servidor, veure-les venir mal ens caigui es sòtil damunt". "¿Sabes qué te digo? Que yo en el próximo carnava me hago ermitaño". "Véns a dir que l'any qui ve no aniràs a sa rua?". "Qué rua ni ruelas!. Carnava és lo que yo entiendo. Eso de rua ¿no significa arruga? ¿Pues, a qué viene confundirla con carnava?". "Mira: entre sa nostra rua i sa teva, només un accent la separa". "Eso sí que no. No me saques de quicio que en mi bendita patria chica decimos carnava al carnava". "Beníssim. Però col·legeix i perpensa't que lo que acabes d'amollar és es carnestoltes català i es darrers dies nostres, perquè aquesta pardalada que anit has fet és lo mateix de "La Rúa" de sa Península". "¿Habrás visto a este petrimetre darme lecciones a mi, que soy paisano del Séneca? Yo te digo y repito, que lo de hoy ha sido el desfile de disfraces máscaras y todo el aparato carnava del último día de carnava. Lo que de ahí se aparta, no me vale en absoluto, por mucha leña que pongas a la

hoguera de las arrugas y cuidadito que uno tiene un pronto que se las pela en invierno". "Procuraré anar ulls espolsats. Ara bé: No posis ous de somera a una lloca, que tammateix faràs es paper d'en Palou a Sa Pobla, de quan es carboner de Massanella li feu covar una llocada de carabasses de Muro, ja que l'únic que aconseguí fou una niarada de pinyols nials, complimentada amb la corresponent lliçó de zoologia impartida pel verdanc de la mestressa Cotana. Per res del món i el pern que l'aguanta, mai confonguis rua per "arruga" en temps de darrers dies. No siguis com es rector de Sencelles que des de sa trona confongué "devot auditori per botxot consistori" i per aquest lapsus linguae acabà als Caputxins de Ciutat. Quan per ací deim rua a sa rua, no mos adreçam a sa rua des clatell ni mol manco a sa rua des front, ni a sa rua de sa guixa, ni tan sols escapollam s'intenció de sa rua, quan es tracta de "empinar el codo", tota vegada que empinar es colze, per nosaltres no és altra cosa que atendre les raons del savi i antíquissim refrany artanenc, quan mos parla dels inconvenients que suposen arruar el becoll i estirar la garganxa; "afica't a un taverní i al clatell rues fe-t'hi".

AMB MOTIU DE LA VISITA que l'industrial català, el molt crescut i pissetable don Jordi Santceloni, reté a la nostra vila, tots els desenfeinats i mal fenerandos anaven de botil. Inclús Santa Bibiana s'arregussà els faldons i amollà unes descomunals aixetades, farcides d'aquells brou llotós que tan de bo agrada als pollegrals en temps de sequera. A semblant demostrança aquífera la santa la confitá mitjançant

les lliçons de l'emperadriu Aloia, madona absoluta que fou de la barriada del Convent, Calvari inclòs. N'Aloia posà de moda el sagrat costum de fer pipirroi de dretes. Naturalment, ens referim a l'art de buidar la quieca estant en posició vertical. Un horabaixa agostenc, el trespol de la placeta antoniana bofegava els galindons de la mestressa Aloia. Vet aquí que de sobte, el picarolet uretral li dingadolà les necessitats urinàries. Parant esment al senyal urològic, s'eixancà de peus i amollà un roi caramell ensafranat de biliburina vitriolada que quantrapassà, d'un bon tros, els quaranta graus de temperatura. Amb un tres i no res, un bassiotet quedà al tip de sabonera bullenta. Davant el prodigi d'aquell sulfur humà, d'una punyetera vegada restaven esbucats els brols del Faune Alcoverià abans de la mutilació, perquè el renou era tan sorollós i convincent, que una colla de malpastats que just llavors passaven per aquell indret enflocaren a n'Aloia aquesta didelada de perfum viscos: "Madona, en arribar en terra ja serà fred!" I aquella donassa respongué tota xalesta: "És igual, no n'he d'escaldar sopes".

SUBSCRIBIU-VOS
A
BELLPUIG

ENDEVINETA de Pere Xim

Solució a la darrera publicada:

Sa barba

El seu nom no és Joana i casi mai mos sol fallà quan ella es posa a roiar mos fa la cosa blana. Set dies a la setmana no podem treballar.

Solució al proper número